Հ. Տ. ԱԼԻ 1728 ԹՎԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 8 ՍԱՀՄԻ 4382 — Հ. Տ. 17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1889 — Ն. Տ. 29 ՀԻԿՏԵՄԲԵՐ 1889 — ՀԻՋՐ. 4 ՐԷՊԻԼ, ԷՎՎԷԼ 1307 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐ ՊԷՏՔ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՁԵՑԿԷ ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱԳՐԻ Գալատիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آروملك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԳԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ԹՎԻԹԻՆ

Տարեկան	160
Կիսամեայ	80
Եռամսեայ	40
Տարեկան	320
»	160
Ամբողջ երկիրներէ դուրս փոստով	56
» » կիսամեայ »	28

Դուրս զրկուած յայտերուց համար ամսեայ մանրը նոր գնորդներուն վրայ է
Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ ստորագրութիւն չեն տպուիր

Լոյս ընդունուիս ամեն երեքշաբթի
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ—ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Ազգութեան խնդիրներ մէկ ծայրէն միւսը կը յուզեն աւտարեւմտեան Տէրութիւնը։ Զինեալուն և Գերմանուն կռիւը վերջ դտած չէ։ Զեհ.ք Քրակայի Նահանգային երեսփոխական ժողովին մէջ կը վիճաբանին Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսրը Պոհեմիոյ թագաւոր հռչակելու խնդրոյն վրայ։ Գերման երեսփոխանք առած քարած են ժողովէն, բայց Զեհ.ք վհատիլ չեն գիտեր։ Դալմատիոյ և Սկաւոնիոյ կողմն եւս յուզում կայ։ դի այս նահանգաց Սլաւք կը փափաքին մէկ նահանգ և մէկ վարչութիւն եղած տեսնել բոլոր սլաւոն գաւառները։ Խրուաթիոյ մէջ Սթրոսմայէր եպիսկոպոսի խնդիրը կայ, որ կ'ամբաստանուի թէ իւր տրամադրութեան ներքեւ գտնուող մեծաքանակ գումարները գործածեր է պաշտօնապէս կրօնական նպատակի, այլ իրապէս հմայաւեան ազգային նպատակի։ Սթրոսմայէր եպիսկոպոս իւր եռանդուն սլաւոսիրութեան համար Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսեր կողմէ հրապարակաւ յանդիմանութիւն լսեց, և թէպէտ այն ժամանակ լուռ կեցաւ, բայց ո՛չ բան մը սորեցաւ, ո՛չ բան մը մոռցաւ։ Խրուաթիոյ մէջ մաճառ կառավարութեան դէմ միշտ բարձր կը բռնէ սլաւեան դրօշն, և հաճոյք կը պատճառէ Ռուսիոյ Համայնաւեանց՝ օրթոտոքս Ռուսերուն եղբայրութիւն ցոյց տալով, մինչ կաթոլիկ Մաճառներուն դէմ կը մաքառի։ Սթրոսմայէր եպիսկոպոս իւր առաջնորդական աթոռին նուիրեալ վարչութեան միջամտելէ արգիլուեցաւ։ դի եպիսկոպոսական աթոռին տնտեսական մատակարարութիւնն և ամեն հասոյթք արգելքի տակ դրուեցան մաճառ կառավարութեան հրամանաւ, և կ'ըսուի թէ ինքն ալ ի մտոյ դատի պիտի ենթարկի։

* * *

Մաճառներն եւս հանդարտ չեն կենար։ Զինուորական օրէնքի վիճաբանութեան առթիւ Փէշթայի և մաճառական ուրիշ քաղաքներու մէջ պատահած անկարգութիւնք չեն մոռցուած։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնն, որ Մաճառաց ծայրայեղ հայրենասէր տարրը կը ներկայացնէ, երբեւէլի հայրենասէր Լուի Քոշութի սկզբունքներէն կը ներշնչուի, և զէնուգարիա բոլորովին անկախ տեսնել կ'ուզէ։ Կ'ընդունի միայն որ Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսեր անուան վրայ անձնական միութիւն մը կենայ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ միջեւ, բայց կը պահանջէ որ Վիեննայեան անձէն դատ ուրիշ ամեն բանի մէջ Հունգարիա անկախ և անջատ լինի Աւստրիայէն։ Այս կուսակցութիւն, վերջին քանի մը դեպքերէ քաջալերուած և «Անկախներու կուսակցութիւն» անուանեալ, կը պատրաստուի զօրեղապէս հարուածել Պ. Թիձայի նախարարութիւնը։

Կը յիշուի թէ վերջերս Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսեր ի Հունգարիա գտնուած միջոցին զինուորական մարդանաց առթիւ իմանուեցաւ թէ Մոնոռ սեւ ու դեղին դրօշը պարզուած էր, որ Աւստրիոյ դրօշն է, փոխանակ հունգարական եռագոյն դրօշին, որպէս կը պահանջուի մաճառ հայրենասէրք, չուզելով աւստրեան դրօշ տեսնել մաճառ հողի վրայ, նոյն իսկ ի ներկայութեան Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսեր և նոյն իսկ զինուորական մարդանաց առթիւ։ Այս դրօշ տղմի մէջ թաթախուած գտնուեցաւ առաւօտ մը։ Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսր իմացաւ եղելութիւնն, և խստիւ յանդիմանեց Մոնոռի քաղաքապետութիւնն ու ժողովուրդն։ Այս կայսերական յանդիմանութիւն այն ժամանակ խորին տպաւորութիւն ըրաւ։ Բայց մաճառ «Անկախք» կը պնդեն թէ աւստրեան դրօշ պարզուելու չէ հունգարական հողին վրայ, և խնդիրն Երեսփոխանաց ժողովոյ առջեւ հանեցին հարցապնդմամբ մը։ Հունգարիոյ «Ազգային Պաշտպանութեան նախարար» Պառոն Ֆէյերվարի պատասխան տուաւ։ «Անկախք» այժմ ժողովոյն կ'առաջարկեն դատի ենթարկել Պառոն Ֆէյերվարի, «խնդրոյս մէջ հակասահմանադրական ընթացք բռնելուն համար։ Անկախք ինքնուն քուէ ունին Երեսփոխանութեան մէջ, և եթէ կոմս Ապֆոնի, որ յառաջագոյն տեղի ունեցած հարցապնդման վիճաբանութեան մէջ կառավարութեան հակառակ քուէ տուած էր, այս անգամ եւս իւր չափաւոր խմբակով յարի «Անկախներուն», Պ. Թիձայի նախարարութիւնը ծանր հարուած մը կ'ընդունի, թէեւ չինար։

Զարմանալի կը թուի թէ սեւ ու դեղին դրօշի մը իրրեւ զինուորական նշան զինուորական շէնքի մը վրայ ծածանիլն ի՞նչ քաղաքական նշանակութիւն կրնայ ունենալ որ այդչափ խորհրդարանական յուզում յարուցնէ։ Բայց Պ. Թիձա՝ Կայսեր և իւր խորհրդարանական մեծամասնութեան դիմին վրայ կրթնած՝ անցեալ ձմեռ ա՛ինչափ յամառեցաւ զինուորական օրենքաց ինչ ինչ յօդուածներն իւր ադգակցաց ընդունել տալու համար, եւ իւր յաղթանակէն իւր ադգակցաց մէկ մեծ մասն ա՛ինչափ դժգոհ մնաց, որ ընդդիմադիր կուսակցութիւնք իրենց այն ժամանակի պարտութեան վրէժը լուծելու համար բնաւ առիթ չեն փախցներ։ Հունգարիոյ ինքնօրինութեան խնդիրն, ի դէպս յուզուի թէ յանդէպս, հաճելի խնդիր մ'է մաճառական ազգային զգացման տեսակէտով, և այս հաստատ կառանին վրայ կեցած, կարելի է որ ընդդիմադիրք ի վերջոյ ձանձրացնեն Պ. Թիձայի նախարարութիւնն, և նոր Երեսփոխանութեան մը կազմութեան առթիւ յիշեալ անցնին։

ՌՈՍՆ ԵՒ ՌՈՒՍ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ

Վիեննայէ կը հեռագրուի առ Թայմս թէ վեճ ծագած է ռուս կառավարութեան և յունական պատրիարքութեան միջեւ՝ Ամնորոզ մի քանի յոյն միաբաններու Նովո-Իվիրսքայի վանքը դարձնելուն առթիւ։ Այս վանքին յատկացեալ են ի Պեսարապիա գտնուող կարգ մը կալուածներու հասոյթք, և ռուս կառավարութիւնն վերջերս իւր Սելանիկի հիւպատոսն՝ Պ. Եներիք Ամնորոզ դրկեց՝ յիշեալ վանքն իրրեւ ռուսական ստացուածք ընդունելու։ Յոյն միաբանք մերժեցին այս տեսութիւն, պնդելով թէ յիշեալ կալուածոց հասոյթք ի նպաստ յոյն միաբանութեան յատկացուած էին երբ Պեսարապիա Ռուսիոյ չէր պատկաներ։ Պ. Նելիտով բողոքգիր մը տոյց յունական Պատրիարքութեան, բայց կ'երեւի թէ Ն. Ամենապատուութեան յունական Պատրիարքին իրաւարարութիւնն ընդունելու հրահանգ չէր տրուած իրեն, որովհետեւ ռուս կառավարութիւնն այժմ կը յայտարարէ թէ խնդիրն ի վերջոյ պէտք է կարգադրի ըստ որոշման Ռուսիոյ Սինոդին։ Նոյն կառավարութիւն ծանուցած է նաեւ յոյն միաբանութեան թէ իրենց վանքին յատկացեալ կալուածական հասոյթք գրաւուած և արգիլուած կը գտնուին այժմ, ցնոր տրնորինութիւն։

ԱՐՀԻԴՈՒԲՍԵՐՈՒ ՎԷՃՆ

Ի Վիեննա օրուան խնդիրը սա է թէ կայսերական դերդաստանի նշանաւոր անդամներէն մին, Արհիդուքս Ցովհաննէս, աղերսագիր մատուցած է Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսր, իւր զինուորական աստիճանէն, պաշտօններէն և տիտղոսներէն հրաժարելու արտօնութիւն խնդրելով։ Արհիդուքս Ցովհաննէս 1852 ին ծնած է, և կարող ռազմագէտ և անկախ բնաւորութեան տէր մարդ մ'է։ Առաջին անգամ իւր վրայ ուշադրութիւն հրաւիրեց 1883ին, Վիեննայի զինուորական ակադեմիա մէջ ատենաբանելով սանիթիթ վրայ, «Մարդ՞նք թէ կրթութիւն», և պատարակելով զինուորական կրթութեան հինցած կանոնները։ Նոյն միջոցին ընդդէմ խօսած էր նաեւ բանակին համար ընդունուած տեսակ մը թնդանօթի, բայց և այնպէս Լինցի հրամատար կարգեցաւ։

Երեք տարի ետքն օր մը Վիեննայի պաշտօնական օրաթերթն ընդհանուր ապշութիւն պատճառեց՝ ծանուցանելով թէ Արհիդուքս Ցովհաննէս արձակուած է պաշտօնէն։ Պատճառն էր թէ չափազանց միջամտած էր արտաքին քաղաքականութեան՝ քաջալերելով Ֆերտինանտ Իշխանը Պուլկարիոյ իշխանութիւնն ընդունելու, և ջանալով Աւստրիոյ կառավարութեան ճանչցնելու։ Ցետ այս պաշտօնանկութեան, Արհիդուքս Ցովհաննէս ինքզինք ղոհ մը նկատելով միւս Արհիդքսերուն՝ նախանձին, մեկնեցաւ Աւստրիայէն, և օտար երկիրներ շրջեցաւ։ Մի քանի շաբաթ յառաջ Ֆիւմէի նաւարանը ներկայանալով, առեւտրական նաւերու մէջ նաւապետութեան համար քննութիւն անցուց յաջողապէս, և վկայագիր առաւ, և իւր զբօսանաւով մեկնեցաւ, որուն ինք կը հրամայէ։ Այս պահուս Փարիզ կը գտնուի, և մտադիր է եղեր իւր ընակութիւնն հաստատել Պալէարեան կղզեաց մէջ, իւր եղբօր՝ Լուի Սալվատոռ Արհիդքսի կալուածին մէջ, ուր զինուորական դպրանոցի պիտի պարապի։ Ուրիշ պատմութեան մը նայելով, իւր անունը պիտի փոխէ, և իբրեւ պարզ մարդ Ամերիկա պիտի գաղթէ, այլ եւս Աւստրիոյ հողին վրայ ոտք չդնելու առաջադրութեամբ։

Արհիդքսին աւտարեան բանակէն վերջնապէս հրաժարելուն պատճառը սա է թէ վերջերս կատարուած զինուորական անուանումներէն հանելուեր է թէ բանակին կազմակերպութեան մէջ հին ազնուական ոգին կը տիրէ, զոր անշուշտ Աւստրիա պիտի տուժէ օր մը, նոր և աւելի ծանր պարտութեամբ մը։ Բայց մասնաւոր նամակի մը մէջ կ'ըսէ որ թէեւ առ այժմ կը հեռանայ աւտարեան հողէն, բայց եթէ պատերազմ ծագի, պիտի վազէ գայ, և իբրեւ զրէլ զինուոր իւր անձը պիտի նուիրէ Կայսեր և հայրենեաց։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԵՐ

Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի առ Թայմս թէ՝ Գերմանիէ տրուած պաշտօնական տեղեկութեանց նայելով՝ Պիզմարք Իշխանին Ռուսիոյ Կայսեր հետ տեսակցութեան մէջ Պալքանեան թերակղզեայ մասին ո՛և է կարգադրութիւն չէ եղած։ Երկուսաւեք ո՛և է զիջում չէ եղած, և՝ ի մի բան՝ Զարին ի Պերլին այցելելու թեամբ ուրոպեան կացութիւնն ո՛և է փոփոխութիւն չէ կրած։ Վիլհէլմ Կայսր Զարին հետ տեսակցութեան մէջ յիշեր է թէ առ Վեհ. Սուլթան այցել մտադիր է, և Զարը գոհունակութիւն յայտնելով, խնդրեր է Վիլհէլմ Կայսրէն որ բարեհաճի իւր յարդանքն ու բարեկամական զգացմանց հաստատիքը մատուցանել Վեհ. Սուլթանին։

ՍԵՐԲԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Սերբ կառավարութիւնն որոշեց ընդհանուր հիւպատոս մը կարգել ի Մոսքուա։ Որովհետեւ Սերբիա առեւտրական ո՛և է յարաբերութիւն չունի Մոսքուայի հետ, այս անուանումն մ'ազգաբական բան մ'է, զմերպիա սալ աշխարհի օրէնքն հետ ի յարաբերութեան պահելու համար մտածուած բան մ'է։ Միւս կողմէ, Սերբիա քիչ շատ առեւտրական յարաբերութիւններ ունի Գերմանիոյ հետ, բայց արդի նախարարութիւնը ջնջեց Գերմանիոյ մէջ ունեցած բոլոր պատուակալ հիւպատոսները։ Գերմանական քաղաքաց մէջ սերբիական շահերուն պիտի հսկեն ռուս հիւպատոսք, պարագայ մը որ ուշադրաւ է, զի սերբ կառավարութեան պաշտօնական ըրած պատուակալ հիւպատոսք ամենքն ալ Գերմաններ էին։

ՀԱՐԱՒԱՆԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍԻ ՃՕԹԷՆՍ

ՀԻՒՐԵՐՈՒՆ ԴԱՌՈՒՈՒԱՑՆ

Ադրիա, 26 հոկտ. (շաբաթ).—Կոմս Հերպէրթ Պիզմարք, Արքունական հրամատար կոմս Ֆոն Լիպէնաու և պաշտօնական քարտուղարներ հասան, և ընդունուեցան Արքունական հրամատար Պ. Քունտուրիոթիի և արտաքին դործոց նախարարին կողմէ։

—Ադրիա, 26.—Ֆրեդերիկ Կայսրուհին իւր դստերոյ հետ ասա ժամանեց։ Աքբայական դերդաստանին ամեն անդամք ընդառաջ դացին Կայսրուհւոյն և խօսեցեցան։ Առաջին կառքին մէջեր Սոֆիա Իշխանուհին, որուն կ'ընկերանար Կոստանդին Իշխան ձիու վրայ։ Երկրորդ կառքին մէջ էին Ֆրեդերիկ Կայսրուհին, Դանիոյ թագուհին և Կալլէսի Իշխանն։ Ահագին բազմութիւն եռանդագին ազաղակներով ողջունեց դեռատի սիրակցորդ զոյգն։

—Ադրիա, 26.—Գերմանիոյ Կայսրն և Կայսրուհին երեկոյին Պիրէոն եկան։ Աքբայական դերդաստանը, Կալլէսի Իշխանը, Զարեւիչն և Դանիոյ Վալդեմար Իշխանն անմիջապէս Հէնլէրէ դրօսանաւը դացին, որ 21 թնդանօթաց արձակմամբ ողջունեց հելլենական երկիրը։ Կէս ժամ ետքը կառաքուեցան Ադրիանի կայսրանն հասաւ, ուր պատուակալ դօնդ մը բարեւի կեցած էր։ Կայսրն, որ զրահապատ հեծելազօրաց մեծ համազգեստին վրայ կը կրէր Ս. Փրկչի հելլենական պատուանշանին մեծ խաչն, այդէն անցուց գունդն, և ապա կառք նստաւ, Եորկիոս թագաւորին և Կոստանդին դահաժառանգին հետ։ Երկրորդ կառքին մէջ էին Գերմանիոյ Կայսրուհին և Ցունաստանի Թագուհին։ Երրորդին մէջ Կալլէսի Իշխանը, Զարեւիչը, Կայսեր եղբայրը Հայնրիխ Իշխան և Կոստանդին Իշխանին կրտսեր եղբայրը Եորկիոս Իշխան։ Ադրիանի քաղաքապետը բարի դալուստ մաղթեց Կայսեր և Կայսրուհւոյն, այս վերջնոյն մատուցանելով գերմանական դոմներով ծաղկեփունջ մը։ Անկարգապրելի կերպիւ եռանդագին ընդունելութիւն մ'ըրաւ Ադրիանի ժողովուրդն օդոստափառ հիւրերուն, մանաւանդ երբ Կայսրն յարքայական պալատն հասնելուն պատշգամէն երեւցաւ՝ Կայսրուհւոյն, Եորկիոս Թագաւորին և Կալլէսի Իշխանին հետ։ Գիշերը՝ մեծ ջահագնացութիւն։

—Ադրիա, 27. (կիրակի)—Հակառակ բուռն հովին, գիշերն Ադրիանի քաղաքն լուսաւորեցաւ։ Քաղաքին ո՛չ մէկ մասը մութի մէջ մնաց։ Ակրոպոլիս մեդական տպաւորութիւն մը կ'ընէր եղեկտրական լուսոյ ցոլացմամբ, զոր ի Պիրէոն խարսխեալ մարտանաւք կ'ուղղէին նորա վրայ։ Աքբայական պալատն մէջ խնճոյք մը տրուեցաւ, յորում Կայսրը, Թագաւորն եւ դահաժառանգ Կոստանդին Իշխանն ողջագուրեցին զիրար։ Պալատան լուսազարդեալ հրապարակին վրայ, խուռն բազմութիւն աղմկալից կեցցէներով ողջունեց Վեհապետներն, երբ ոսքա պատշգամին վրայ երեւցան։—Եորկիոս Թագաւոր հանդիսապէս ընդունեց Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանն, որ իւր վեհապետին կողմէ խնդակցական նամակ մը մատոյց։

—Ադրիա, 27.—Այսօր, կիրակի, միջօրէէն մէկ ժամ առաջ, Նոցին Վեհափառութիւնք պալատէն մեկնելով մայր-եկեղեցին գացին։ Ճամբուն վրայ բազմութիւնը ջերմագին կեցցէներով ողջունեց հարսնեւորները։ Պակի արարողութիւնը շատ պատկառելի եղաւ։

* * *

ՍՈՖԻԱ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ ԵՒ ՀԵԼԼԻՆՔ

Ադիէնքէ մայրաքաղաքիս յոյն լրագրաց ուղղեալ մանրամասն հեռագրաց նայելով, շատ սրտաշարժ եղած է ընդունելութիւն Սոֆիա Իշխանուհւոյն այն ժողովրդեան կողմէ որոյ Թագուհին լինել սահմանուած է օր մը։

Հինգշաբթի գիշեր Եորկիոս Թագաւոր և Կոստանդին Իշխան Պիրէոն դացին, ուր Ադիէրէէ զրօսանաւը նրստան Բալամնքա (Պատրաս) երթալու ընդառաջ Ֆրեդերիկ Կայսրուհւոյն և իւր դստերց։ Կոստանդին Իշխան նաւ չնստած երիցս խաչակնքեց, զոր ամբոխը տեսնելով եռանդագին կեցցէներ արձակեց։ Ադիէրէէին կը հետեւէին Օլգա, Մէոռա և Եաքոռ։ Ֆրեդերիկ Կայսրուհին բերող շոգենաւը տասն վայրկեան կանգ առաւ ի Պատրաս։ Կառավարիչը բարի գալստեան բանախօսութիւն մ'ըրաւ։ Սոֆիա Իշխանուհւոյն ուղղեալ, որ յունարէն պատասխանեց։ Ներկայք եռանդագին կեցցէներով ողջունեցին Իշխանուհին։ Նոյն շոգենաւ ի Կորնթոս հասնելուն, երեք թնդանօթաց արձակմամբ ողջունեցաւ։ Մովեղբէն արձակեալ ելեկտրական լուսապակ մը կը պատէր շոգենաւն և բազմաթիւ նաւակներն օրք անոր շուրջ կը դառնային։ Կայսրուհին և իւր դստերք ընդունուեցան Կորնթոսի արքեպիսկոպոսին, քաղաքապետին և ամեն պաշտօնական մարմնոց կողմէ։ Երեք կայմերու վրայ կը ծածանէին հելլենական, գերմանական և դանիական դրօշք։

—Ադրիա, 26 հոկտ.—Եորկիոս Թագաւոր և Կոստանդին Իշխան, միջօրէէն երկու ժամ առաջ ի Կորնթոս եւլած, Ֆրեդերիկ Կայսրուհւոյն և իւր դստերց գալստեան կը սպասէին, որք կէս ժամ ետքն հասան։ Սոֆիա Իշխանուհին շատ յուզեալ էր, և Թագաւորին ձեռքն հմբուրեց, որ աբատասալից աչօք իւր հարսին ճակատն համբուրեց, մինչ Կոստանդին Իշխան ալ իւր ադադայ զբաղանչին աջը կը համբուրէր պատկառանօք։ Ամբոխն ակներեւ յուզեալ էր։ Կորնթոսի քաղաքապետն յունարէն բարի գալուստ մաղթեց, և արքեպիսկոպոսը գերմաներէն լեզուաւ և յոյժ պերճախօս ճառով մը մաղթանքներ ըրաւ Իշխանուհւոյն համար, և յետոյ

—(70)—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԱՆԻԹԵԱԼ ՊԱՆԴՈԿԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՖՈՒՍՄԻՆԱՆԴԷ

—Պ. Լընոէլի վրայ ի՞նչ ըսելու է։ Քուանուանդ ի՞նչ պէտք է դրել այդ պատուական մարդուն ընտանեաց։

Ֆուլմինանդէ յանկարծական գաղափար մը ունենալ թուեցաւ, եւ ըսաւ իր տեղակալին։

—Պատրուակի մը պէտք ունիմ, գըտա՛յ։ Կը գրես որ որոշած եմ քովս պահել կանանուորն, որովհետեւ մեծ կարեւորութիւն ունեցող մարդ մըն է և ծրպտեալ կը ճանապարհորդէր, թէ ես իմացած եմ և վեց միլիոն Ֆրանք փրկանք կը պահանջեմ։ Գիտեմ նաև թէ եղբօրորդին ալ բարձրատիճան մարդ մըն է և իրեն խորհուրդ չեմ տար բռնուիլ, որովհետեւ իրեն համար ալ դարձեալ վեց միլիոն Ֆրանք փրկանք պիտի պահանջեմ։ Կ'աւելցընես որ եթէ մինչեւ երկու ամիս փրկանքը չվճարուի, չարչարանքի տանջանքը պիտի սկսի։

—Լա՜ւ, ըսաւ տեղակալը։

Եւ երկուքն ալ տարբեր ճամբայներէ մեկնեցան։

ԺԶ

ՑԱՆԴԳՆՈՒԹԻՒՆ

Երեք օր անցած էր, Արման նամակ մը ստացած էր Պ. Լընոէլէ և նամակ մըն ալ Ֆուլմինանդէէ։ երկու նամակներն ալ յուսահատութեան մատնած էին զինքը։

Կ'ուզէր խորհուրդ հարցնել Մատէյօի կամ Գարլոյի։ բայց երկուքն ալ հոն չէին, երկուքն ալ մեկնած էին պզտիկ ուղեւորութեան մը համար։ Բայց երկու նամակներուն ժամանումէն հագիւ կէս ժամ յետոյ, Գարլօ հասաւ միայնակ։

Արման խմանալով, նորա սենեակը վազեց։

—Դէմքերնիդ ո՛րշափ այլայլեր է, գոչեց նկարիչը։ Կը վախցնէք զիս։

Արման, որ այնչափ հանդարտ էր երբ խնդիրը լոկ իր անձին վրայ էր, զարհուրած էր։

—Սիրելի բարեկամ, ըսաւ Գարլոյի, ահաւասիկ երկու նամակ, կարդացէք։

Նկարիչը կարդաց և գլուխը թափուեց։

—Դործը գէշցեր է, մտմտաց։

Ցետոյ յանկարծ,

—Իրօք հարուստ չէ՞ք, հարցուց քիչ մը կասկածանօք։

—Կ'երդնում որ չէ՛, գոչեց Արման։ Եթէ Ֆուլմինանդէի կարծածին չափ հարուստ և կարեւոր մէկն ըլլայի, կը վճարէի և ամէն բան կը լմնար։ Ի՞նչ ընելու է։

—Ֆուլմինանդէի կարծիքն ուզղելու է։

—Ինչպէ՞ս։

—Մեր բարեկամին Գուլուէրը պտնդոկապետին չնորհիւ։ Ես կը հաւատամ որ այդ պատուական պանդոկապետը կը հանի Ֆուլմինանդէի յանձնել ձեր գրելիք նամակը։

—Շուտով գրենք եւ մեկնինք։

Արման շատ սրտաշարժ նամակ մը գրեց Ֆուլմինանդէի եւ տարաւ զայն Գուլուէրլոյի, որ յանձն առաւ, ի փոխարէն դրամի, հասցնել զայն աւազակապետին ձեռքը։

Արման որոշեց բան մը չըսել այս մասին Մէրենանտի։ բայց քառասուն եւ ութ ժամ յետոյ նամակ մը առաւ Ֆուլմինանդէէն, որ խոր տխրութեան մատնեց զինքը։

Այդ նամակին ահռելի եղրակացութիւնը սա էր։ «Ես տեղեկութիւն առի։ գիտեմ ընելիքս։ Աշխարհիս մէջ ոչ մէկ բան կրնայ փոխել տալ կալանաւորին համար տուած որոշումս։»

Արման այս նամակին բովանդակութիւնն հաղորդեց Գարլոյի, որուն վրայ կատարեալ վստահութիւն ունէր։

—Որոշած եմ, ըսաւ, անձամբ խօսիլ Ֆուլմինանդէի։ Նամակիս չի հաւատար, բայց երբ ես ուղղակի իրեն հետ խօսիմ, պիտի հաւատայ ինձ։ Այս իրիկունէ համբայ պիտի ելլեմ։

—Առա՞նց ուղեկցի։

—Պէտք չիկայ։ Պիտի երթամ անկեղծութեամբ ըսեմ Ֆուլմինանդէի թէ ի՞նչ է մեր հարստութիւնն եւ իրեն պիտի թողում որոշել փրկանքին գումարը։

—Բայց օրիորդ Ֆէրնա՞նտը։

—Լաւ մարդոց քով կը թողում զինքը։ Գառոնուհին մայր մըն է իրեն համար, եւ պառոնուհւոյն հայրը, Թէրէզինքի կոմսը, կրնայ պաշտպանել եւ պահպանել զայն իմ կարգադրութեանս միջոցին։

—Կը կարծեմ արդարեւ, ըսաւ Գարլօ, թէ այդ պատուաւոր ընտանիքը լաւ պիտի պահէ զայն։ Սակայն ես չեմ հաւանիր ձեր մտադրութեան։ եթէ ես քու տեղդ ըլլայի, լեռը չէի երթար։

—Ֆուլմինանդէն ծանօթ է, ըսաւ Արման։ Անշուշտ չպիտի ուզէ խարէական գործ մը ընել։ Մնաց որ, ի՞նչ շահ ունի այդպիսի բան մը ընելու։

—Զգուշացէք։

—Ես որոշումս տուած եմ։

—Ուրեմն բարի յաջողութիւն։

Գարլօ երիտասարդին ձեռքը սեղմեց և հեռացաւ։

Ֆէրնանտ սակայն շատ զարմացաւ տեսնելով որ նախանձէն առաջ պառոնուհին իր սենեակը կը մտնէր։

—Սիրելի աղջիկս, ըսաւ, կենաց մէջ ծանր պարագայներ կան յորս պէտք է քաջութիւն ցոյց տալ։ ամուր բռնեցէք սրտերդիդ։

—Կը տարսափեցնէք զիս, տիկին, գոչեց Ֆէրնանտ։ Արդեօք դժբաղդութիւն մը պատահած է հօրեղբօրս կամ եղբօրս։ խօսեցէք։ լաւագոյն կը համարիմ ամէն բան գիտնալ հիմակ անմիջապէս։

—Պ. Արման, զոր զաւակիս պէս կը սիրեմ, ըսաւ պառոնուհին, մեկներ է առանց ինձ խորհուրդ հարցնելու, առանց մեաք բարով մը ըսելու, առանց ձեզ խօսելու։

—Մեկնե՞ր է, գոչեց Ֆէրնանտ։

—Լեռը գացեր է բանակցելու համար Ֆուլմինանդէի հետ։ Սակայն պէտք չէ վտանգը չափազանցել։ այդ աւազակներն ուղղամիտ մարդիկ են։ Կ'ըսեն թէ Ֆուլմինանդէ չատ փոփուկ է պատուոյ խնդիրներուն մէջ։ Մնաց որ, ահաւասիկ ձեր եղբօրը նամակը։

Ֆէրնանտ նամակը բացաւ դողդղալով և կարդաց, արտասուալից աչերով։

«Սիրելի քոյրս,

«Պէտք է ազատել մեր հօրեղբայրն և իմ պարտականութիւնս է երթալ բանակցիլ Ֆուլմինանդէի հետ։ Վատ արարած մը կ'ըլլայի եթէ այսպէս չընէի և դուք պիտի արհամարհէիք զիս։ Առ առաւելն չորս հինգ օր բացակայ պիտի գտնուիմ և գնեղ կը թողում Վալդիվիլ ընտանեաց խնամոց, որ անձնուիրութեամբ պիտի պաշտպանէ զձեզ։ Թուղթ մը պէս կ'երթամ և առանց երկմտյրիկեան մը կորանցնելու կը վերադառնամ մեր հօրեղբօրը հետ։ Կը համբուրեմ և կը սիրեմ զձեզ ի բոլոր սրտէ, ձեր ուղղամտութեան թողլով գաղել իմ վարմունքս այս գործին մէջ։

«Անձնուէրդ

«ԱՐՄԱՆ»

Ֆէրնանտ սոսկալի սրտաճմլում մը ունեցաւ և մտայլ նախազգացում մը տանջեց զինքը։

—Մէկ մըն ալ չի՛ պիտի տեսնեմ զինքը, ըսաւ։

Պառոնուհին հազար մխիթարական խօսքեր ուղղեց Ֆէրնանտի, որ անմխիթար մնաց։ Ցերեկին, տիկին տը Վալդիվիլ դուրս եաւ և կանքն ուղղեալ տուաւ Նարբոլի մէկ հեռաւոր թաղն։ հոն շատ հաւատ երեւոյթով տան մը դուռը զարկաւ։ ինքզինքը ճանչցուց, և վայրկեան մը յետոյ, պառոնուհին Էլլորա կոմուհւոյն դիմացն էր։

—Ի՞նչ լուր կայ, հարցուց կոմուհին փութանակի։

—Մեկնեցաւ։

—Ո՞վ, Արման՞նը։

—Այո։

—Ո՞ւր գնաց։

—Ֆուլմինանդէի հետ կարգադրուած ժամադրութեան մը։ այս առաւօտ ճամբայ ելաւ։

—Անկարելի է այս, ըսաւ կոմուհին։ Ֆուլմինանդէն չկրնար ժամադրութիւն ունենալ անոր հետ։

Եւ զանգակը զարնելով, ըսաւ սպասաւորին։

—Թուղթ գրիչ բեր։

Սպասաւորը բերաւ։

Կոմուհին ծածկագիր հեռագիր մը գրեց եւ սպասաւորին տուաւ։

—Պատասխան կայ, ըսաւ։ Սպասէ։

Եւ երբ միայնակ մնաց,

—Եթէ Ֆուլմինանդէ իր քարայրն է, ինչպէս կը կարծեմ, ընդհուպ կը հասկընանք այս հանելուկին լուծումը։

(Շարունակ.)

յունարէն իօսեցաւ Սպարտայի Դքսին (Կոստանդին Իշխանին)։ Օրիորդ Տէլեանի, քաղաքապետին դուստրն, Օր. Քորնտոփուլօ և Օր. Զէլէպուսի, հելլենական ազգային համազգեստ հագած, գեղեցիկ ծաղկեփունջեր նուիրեցին, մին գերմանուհւոյն, միւսն անգլիուհւոյն և երրորդն յունարէն լեզուով բարի գալուստ մաղթելով։ Սոֆիա Իշխանուհին սիրալիրաբար ողջագուելոյ այս օրիորդներն, և քանիցս Եւ-ուէ-ուէ (շնորհակալեմ՝) բառս։ Ժողովուրդն ուրախութենէն կուլար։ Կորնթոսի պարանոցին վրայ, մեծաւ Զօր. Թիւռ, որ Կորնթոսի ջրանցին բացման կ'աշխատի, ողջունեց Ֆրեատերիկ Կայսրուհին և իւր դուստրներն։ Ի Թալամաքա, Մէ-ուէ-ա թնդանօթաց արձակմամբ ողջունեց զանոնք, և Աֆֆրէրէ գերմանական կայսերական դրօշը պարզեց, երբ Կայսրուհին իւր դուստրց հետ մտաւ այս հելլենական զբօսանաւն։

Երբ Աֆֆրէրէ ի Պիրէան երեւցաւ, եկեղեցեաց զանգակներն սկսան հնչել։ Օլգա թագուհին, իւր զաւակունք, Դանիոյ թագաւորը, թագուհին եւ գահաժառանգը, նաեւ Անգլիոյ գահաժառանգն և կինն և Ռուսիոյ գահաժառանգը Կայսրուհւոյն եւ իւր դստերց կը սպասէին, որք Եորկիոյ թագաւորին և կոստանդին Իշխանին հետ Աֆֆրէրէի մէջ կը գտնուէին։ Երբ այս զբօսանաւ խարիսխ նետեց նաւահանգստին մէջ, Օլգա թագուհին եւ իւր հիւրեր իրենց թաչկինակները շարժելով ծովեզերեայ ամբարանոցին պատշգամէն ողջունեցին զանոնք։ Բոլոր մարտանաւոց նաւագք կայմերուն վրայ շարուած, եռանդագին հրաբոմբներ կ'արձակէին։ Յաղթական կամար մը կանգնած էր նաւամատոյցին վրայ։ Յամաքին վրայ գլուխներու ծով մը կ'երեւէր։ Անմիջապէս Օլգա թագուհին եւ իւր հիւրեր զբօսանաւը գացին, ուր սիրալիրաբար ողջագուրուելով բարեւեցին զիրար։ Այս նշանաւոր հիւրերուն ցամաք ելնելն հոյակապ տեսարան մ'եղաւ։ 320 թնդանօթներ կը դուռային մարտանաւերէն և ցամաքային ամրութիւններէն, բայց չէին կրնար լսեցնել անհուն բազմութեան «Կեցցէ՛ Սոֆիա, Կեցցէ՛ Կոստանդին» աղաղակները։ Թագաւորն և իւր հարս տան զուգաթի սքանչելի մակոյկ մը նստան։ Կայսրանին մէջ զինուորական վարժարանի աշակերտք պատուակալ պահակախումբ մը կազմած՝ բարեւի կեցած էին, և վարժարանին նուագարանք բրուսիական ազգային երգն հնչեցուցին երբ կայսերական գերդաստանը ցամաքին վրայ տաք կոխեց։ Պիրէոնի քաղաքապետը, փունջ մը մատուցանելով, գեղեցիկ ճառով մը բարի գալուստ մաղթեց Սոֆիա Իշխանուհւոյն։ Բազմութիւնն, Իշխանուհին մօտէն տեսնելու անհամբերութեամբ, զբաց չղթայն խզեց, և առաջ անցաւ, զոր տեսնելով Եորկիոյ թագաւորը՝ տխրութիւն յայտնեց հրամատարին, որ ամբոխն եւ մղելու հրաման տուաւ զբաց։

Աբքայական կառախումբն Աթէնք հասնելուն, ենթասպայից վարժարանին աշակերտք զինուորական ողջոյն տուին, և նուագարանք բրուսիական երգն հնչեցուցին։ Բան և մէկ թնդանօթաց արձակմամբ քաղաքին ծանուցուցաւ օդոստափառ հարսնեւորաց մուտքն Յունիս։ Բայց արդէն Աթէնք ողջոյն ի կայսրան թափած էր։ Ընդ առաջ ելան անդամք Ս. Սինոդին Յունաստանի, տիկնաք նախարարաց, Աթէնքի քաղաքապետը, Թորհրդարանի ներկայացուցիչք, զօրավարք, ծովակալք, ելն, ելն։ Կայսրանին աջ կողմն էր դեսպանական մարմնին ողջոյն, յորում կ'երեւէին Բիղա պէյ, օսմ. դեսպանն, և ֆրանսական դեսպան Մոնթոլոն Կոմս։ Զախ կողմն էին զինուորականք։ Ի Կորնթոս, Ֆրեատերիկ Կայսրուհին տարի ու կէսէ ի վեր կրած սգոյ զգեստներն առաջին անգամ թողած էր, և մանիշակագոյն շղմագգեստ հագած։ Աթէնքի քաղաքապետը խոնարհութիւն ընելով Սոֆիա Իշխանուհւոյն բարի գալուստ յոյժ վայելուչ ատենաբանութիւն մ'ըրաւ յունարէն, որուն յունարէն պատասխանեց Սոֆիա Իշխանուհին, սրտայուզութենէն թեթեւապէս դողդոջուն ձայնիւ։ Ամբոխը խենթի պէս կեցցէ՛ կը գոռար, և չատերու աչքերէն ուրախութեան արտասուք կը հոսէին։ Քաղաքապետն յետոյ դառնալով առ Ֆրեատերիկ Կայսրուհին, ֆրանսերէն բանախօսութեամբ մը բարի գալուստ մաղթեց, հաստատելով թէ Հելլէնք ամէն բան պիտի ընեն իւր սիրեցեալ դստեր յԱթէնս բնակութիւնը բարեբաստիկ հանդիսացնելու համար։ Փունջեր մատուցուցան Ֆրեատերիկ Կայսրուհւոյն և իւր դստերց։ Յետոյ կազմուեցաւ հոյակապ թափոր մը, որով հարսնեւորք առաջնորդուեցան յարքայական պալատ։ Հարիւր հազարէ աւելի հանդիսատեսք կային, որք փողոցներուն երկու կողմերն հոծ պատուար մը քաշած էին։ Պատուհաններէն տիկնաք իրենց թաչկինակները կը շարժէին, և ծաղիկներ կը նետէին։ Անհուն և անվերջ ազաղակ մը Զիւռ (Կեցցէ՛) Բաչ Եկ՛ոյտ, Ամոռատ Երջանիկնէ՛ն դդ, Աթէնքի մէկ ծայրէն միւսը կը հնչէր՝ քանի կը յառաջանար թափորը։

Թափորն արքայական պալատ հասնելուն, ազազակներն եւս առաւել կը սաստկանան։ Երեսփոխ Թագաւորը, կայսրուհին, Իշխանուհիք և Իշխանք պատշգամը կ'երթան։ Ֆրեատերիկ Կայսրուհին, արտասուք յաչս, իւր թաչկինակը կը շարժէ, մինչ զօրքերն ալ իրենց Զէնիները կը խառնեն ամբոխին սրտաբուխ ազազակներուն։

Ֆրեատերիկ Կայսրուհին երկարօրէն և մեծարանաբար տեսակցեցաւ ֆրանսական դեսպան Մոնթոլոն կոմսին հետ։ Կոմս Հէրպերթ Պիզմարք և իւր 40 պաշտօնեայք ժամ 6ին հասան։ Աթէնք լի է օտարազգեօք։ Օդն սքանչելի է։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

ՓեշԷ, 26 հոկտ.—Փէշթայի և Վիեննայի ցորենի քանի մը մեծ վաճառականք պուլկար կառավարութենէն գնեցին այս տարւոյ տասնորդաց մեծաքանակ արտադրութիւնը, զոր պուլկար կառավարութիւն ամբոխի հանած էր՝ ծանուցմամբ ընելով ի Կ. Պոլիս, ի Լոնտոն, ի Փարիզ, ի Վիեննա և ի Փէշթ։ լրագրաց մէջ։

—Փարէզ, 27։—Պ. Բաուհօ Պատուոյ Լեգէոնի մեծ խաչը տուաւ առ Պ. Մէտոնիկ, Ֆրանսացի երեւելի պատկերահան, Արուեստահանդիսին մէջ իւր պատկերաց ի ցոյց դրուելուն առթիւ։

—Մէ-ռէյ, 26։ — Ֆերտինանտ Իշխան Բուլգարիկ գնաց, ուր մի քանի օրեր պիտի մնայ։

—Պ. Սթամպուլով, իբրեւ տեղակալ Իշխանին, մինչեւ Նոյմ. 3 (Ն. Տ.) յետաձգեց Սոպրանյէին բացումն, Իշխանին վերադարձին յապագան պատճառաւ։

—Հ-ոմ, 26։—Կը հաստատեն թէ ամէն Մեծ Տէրութիւնք հաւանած են խաղաղութենական պայմանագրոյն, զոր գաղթականութեանց գրաւման և տասցման նկատմամբ Պերլինի Դեսպանախորհրդոյն գրած կանոնաց համաձայն կը համարին։ Անհիմն է այն զրոյց թէ Ֆրանսա բողոք բարձած է Հայաստանին իտալական թեւարկութեան ենթարկման դէմ։

—Պեռլէրաա, 26։ — Միխայէլ մեսրապոլտին նախագահութեամբ մասնախումբ մը կազմուեցաւ յեռնակարգի գաղթականներուն օգնութեան հասնելու համար։

—Սոֆիա, 27։—Պուլկար կառավարութիւնը Վիեննայի Լլնայդրանքէն և Պանքֆիէրէյնէն վերջնապէս կնքեց 30 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւն մը, որոյ 25 միլիոնը պիտի ընդունի արդեամբ։ Հանման գինն է 85 %, տոկոս 6 %, և գլխավճար 1 %։ Այս փոխառութեան երաշխաւորութիւն տրուած են հասոյթք Զարիսրոտա — Սոֆիա — Վաքարէլի երկաթուղւոյն և Եամպոլի-Պուրկազի երկաթուղւոյն, 33 տարւոյ համար։

—Թէմէշվար, 26։—Մելքիոր Ֆարքաս անուն անձին դէմ բացուած դատական քննութեամբ ապացուցեցաւ թէ այս մարդ վերջերս վիճակահանութեանց մէջ շահած մեծամեծ պարգեւները խաբէութեամբ շահած է, իւր թիւերը քաշել տալով տղու մը ձեռամբ, որուն թեւենցին ներքեւ ծածկել տուած էր իւր թիւերն։ Հասարակութիւնը բուռն հետաքրքրութեամբ կը հետեւի այս գատին մանրամասնութեանց։ Հարցաքննութեան թուղթերն ընդհանուր դատախազին յանձնուեցան, իւր ամբաստանագիրն յօրինելու համար։

—Սէրպիա, 26։—Ակիսկէ (Սամսոյի կղզեվսմրին մայրաքաղաքը) հոկտ. 15 թուով կը հեռագրուի թէ Սամսոյի ազգային կուսակցութեան գլուխ Մարիգիոս նախկին թագաւորին և գերմանաբէր կուսակցութեան գլուխ Թամազկ նախկին թագաւորին հետեւորդաց միջեւ մեծ կռիւ տեղի ունեցած է նոր թագաւորին ընտրութեան առթիւ։ Երկուստեք մեռեալներ և վիրաւորեալներ կան, բայց կուսակցական արդիւնքն յայտնի չէ տակաւին։

—Ուսկէրթ Թագաւոր 300 000 Ֆրի արժողութեամբ ագամանդեայ զարդ մը նուիրեց Սոֆիա իշխանուհւոյն, իւր ամուսնութեան առթիւ։ Իշխանուհին թանկագին ընծայներ ստացաւ Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Դանիոյ և Յունաստանի Արքունեաց կողմէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երեկ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամէն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս ՆարՊէյի։

Ժողովն որոշեց հրաւիրել մայրաքաղաքիս այն քահանայներն, որք փափաք յայտնած էին կրօնական լսարանի մը հաստատութեան, գալ յառաջիկայ երկուշաբթի օր ի Պատրիարքարան և ներկայանալ ժողովոյ անդամներէն Արժ. Տ. Սահակ Աւագ քահանայ Տ. Սարգսեանի, որ դասախօս կարգուած է։

Գուրուչէշմէի քարոզիչ Տ. Ներսէս վարդապետ, որուն համար ժողովն որոշած էր որ Կիլիկիա երթայ, իւր հիւանդութեան պատճառաւ մայրաքաղաքս մնալու արտօնութիւն խնդրած էր։ Ժողովն, որ Աղն. Տոքթ. Թիրեաքեան էֆէնտիի յանձնած էր բժշկական քննութիւն մը կատարել, նը-կատողութեան առաւ նորա տեսկագրէն և քան այնմ թիւղատրեց որ Տ. Ներսէս վարդապետ մնայ ի Գուրուչէշմէ իւր հիւանդութեան պատճառաւ։

Ժողովը նկատողութեան առաւ Ըսպարթայի քահանային գէմ եղած բողոքանաց խնդիրն և լսելով նոյն քահանային բերանացի յայտարարութիւններն, որոշեց ըստ իւր խնդրանաց, մայրաքաղաքս հրաւիրել բողոքարկուն և ըստ այնմ խնդիրը կարգադրել։

Գեր. Ղեւոնդ եպիսկոպոս Տիշմանեան, ի պատասխանի Ամէն. Ս. Պատրիարք Հօր պաշտօնագրոյն, որով իւր հրաժարական ընդունելուն հաղորդած և հրաւիրած էր զնա գալ ի Պոլիս, հեռագրաւ պատասխանած է թէ իւր անձնական ինչ ինչ խնդրոց կարգադրութենէն յետոյ միայն մայրաքաղաքս պիտի գայ։

Պեսարապիոյ թեմին առաջնորդ Գրիգորիս եպիսկոպոս Սաքիսեան, որ յաջորդած էր Վեհ. Մակար Կաթողիկոսին, սեպտեմբեր 22ին վախճաներ է։ Նոր Նախկիւանի բոլոր եկեղեցեաց մէջ հոգեհանգստեան պաշտօններ կատարուեր են ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցելոյն։

Կրօնական ժողովոյ որոշմամբ՝ Սամսոնի Ս. Դէորդ եկեղեցւոյ քարոզիչ կարգուած է Պալատու եկեղեցւոյն քարոզիչ Արժ. Տ. Մարգարիտ Ծ. Վր. Տէրունեան եւ Պալատու եկեղեցւոյն քարոզիչ կարգուած է Սամսոնի Ս. Դէորդ եկեղեցւոյ քարոզիչ Արժ. Վահան Ծ. Վր. Յակոբեան։

Ըստ խնդրանաց Թաղական Խորհրդոյ Դատարդիւղի, Գեր. Մելքիսեդէկ եպիսկոպոս յանձնուաւ եղած է կրօնագիտութեան դասեր աւանդել Աբամեան երկսեռ վարժարանի երեք բարձրագոյն դասերուն։

Ա.Զ.Դ

Մանիսայի համար կը խնդրուին դասատարարներ իրը քսան մէճիտ ամսականով։ Պէտք է որ կարենան ուսուցանել հայ լեզու, թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, պատմութիւն և եւրոպական մի լեզու, գաղղիերէն։ Նամակք պէտք է ուղղուին առ Ուսումնական Խորհուրդ ի Զմիւռնիա, և կամ առ Հոգաբարձութիւն ազգային երկսեռ վարժարանաց ի Մանիսա։ 872 1—5

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԵՐ

Իւրայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Շեվզը էֆէնտիի, հաշուակալ Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան։

Իւրայի երկրորդ աստիճան՝ Մէմիշ փաշազատէ Ահմէտ Թէհմի պէյի։

Սանկտ Միխէլմանդի աստիճան՝ Հիւսնի պէյի, առաջին քարտուղար գաւառաց ճիւղին Մարդահամարի վարչութեան։

Սանկտէի երկրորդ աստիճան՝ Քեաղիմ էֆէնտիի, գեր-տնօրէն հաշուակալութեան դիւանի Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան։

Սանխսի աստիճան՝ Նիհիմ էֆէնտիի, բժիշկ թնդանօթաձիգ զօրաց երկրորդ գնդին Ե. զօրաբանակի։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կիպրոսի կեդրոնական դատարանին քարտուղարներէն Իզզէթ էֆէնտիի։

— —

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Տարտանելէն կը գրեն թէ Աստը Թէնէզիէ և Ֆէրիզ Պէ-լէնտ մարտանաւերն որք Մէկիերիբականի օսմանեան ջուրց մէջ Վիլհէլմ կայսրը դիմաւորելով մինչեւ ի Կ. Պոլիս Ն. Վահտաուութիւնը բերող շոգենաւին պիտի հետեւին, անցեալ հինգշաբթի իրիկուն ժամ 10ին անդ ժամաներ և գիշեր մը Նարէ նաւահանգստին մէջ մնալէ յետոյ հետեւեալ օրը ժամ 3 ին անտի մեկներ են։ Օսմ. մարտանաւք Նոյն գիշերը մինչեւ ժամ 7 ելեկտրական լոյսեր վառեր են։ Վիլհէլմ կայսրը Տարտանելէ անցնելուն իւրաքանչիւր բերդէ թնդանօթի 21 հարուածներ պիտի արձակուին և ուրիշ պատիւներ ևս պիտի ըլլան, որոց համար պատրաստութիւնք կը տեսնուին։

* * *

Վառնայէն եկող վերջին շոգենաւը մեծաքանակ դրօշակներ բերաւ որք գերմանական դաղթականութեան կողմէ յանձնարարուած էին Պօնի գործարանին։ Հետեւաբար յորքան Գերմանիոյ կայսրն ու կայսրուհին մայրաքաղաքս մնան, դրօշակներ պիտի պարզուին գերմանական հանրային շէնքերու և մասնաւորաց բնակարաններուն վրայ։ Կ'ըսուի թէ գերմանցի հպատակներէն զատ, ուրիշ օտար գաղթականութեան անդամներէն շատեր ալ օսմանեան ու գերմանական դրօշակներ պիտի պարզեն իրենց բնակարանաց վրայ, ի պատիւ Վեհ. Սուլթանի Օգոստափառ հիւրերուն։

* * *

Օգնանէ և Մանտուխէ զրահաւորներն, որք Պեշիքթաշի առջեւ պիտի կենան, նորոգուած և զարդարուած ըլլալով, նաւարանի աւազանէն ելած և բացը կեցած են։

* * *

Վեհ. Սուլթանին յատուկ տասը զուգաթի պորմաւոր (ՓՕՇԼԷՐ) մակոյկն, որ ներկուած և զարդարուած է, բոլորովին պատրաստ ըլլալով, անցեալ օր փորձեր կատարեց։

* * *

Մովային նախարար Հասան փաշա անցեալ օր Սուլթանէյ շոգենաւն այցելեց և աչքէ անցուց ելեկտրական լամպարներն ու այլ լոյսը տալու համար դրուած գործիները։

— —

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔ

Պանք տը Ֆրանսի արժէթղթոց գիւանին պետ Պ. Լա Ֆիւանդ՝ Օսմ. կայս. Պանքային տնօրէն կարգուած է Պ. Էմիլ Տրէյֆի տեղ որ յառաջիկայ դեկտեմբերի վերջը կը քաշուի իւր պաշտօնէն։

— —

ՆՈՐՇԷՆԻ ԴԷՊՔԸ

Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած է հետեւեալ հեռագիրը զոր Դ. զօրաբանակի (Կարին, Երզնկա) հրամանատար Մէհմէտ Զէքի փաշա ուղղած է կայս. պալատան առաջին քարտուղարութեան։

Ինչպէս ծանուցած էի իմ 3 հոկտեմբեր 1305 թուականի ծածկագիր հեռագրովս, Նորշէն գիւղի մարդասպանաց և աւազակներու ձերբակալման առթիւ բոլոր քրիստոնեայ հպատակք, իրենց եկեղեցիներն հաւաքուելով, ջերմ բարեմաղթութիւններ բրած են վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի։ Նորշէնի ժողովուրդն հնազանդութեան սահմանին մէջ մնալով, սկսած է վճարել կառավարական պարտքերը։ Հանրային ապահովութիւնն ու անվտանգութիւնն ամէն կերպիւ վերահաստատուած են։

Այս տեղեկութիւնք հեռագրաւ հաղորդուած են ինձ այդ տեղը զրկուած վաչտերու հրամանատար տեղակալ-գնդապետ Մէհմէտ պէյի կողմէ։

Հրամանատար Դ. Զօրաբանակին
ՄԷՀՄԷՏ ԶԷՔԻ

8 հոկտ. 1305

— —

ՕՏՈՆ ԼՐԱԳԻՐՔ

Տպագրական Տեսչութիւնն հետեւեալ ազդագիրն ուղղած է Նէ-լուդ և Էքէրիէ-էլ լրագրաց։

Ի մայրաքաղաքս հրատարակեալ յունարէն Նէ-լուդ ու Էքէրիէ-էլ լրագիրներն օրինաց հակառակ ընթացից մէջ գտնուած ըլլալով, կը ծանուցուի այդ լրագրաց որ եթէ անդամ մը ևս այդ ընթացքին մէջ գտնուին, դադարման պիտի դատապարտուին։

16 հոկտեմբեր 1305

— —

ԿՐԷՏԷ

Զմիւռնիոյ Խէրէթ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Զմիւռնիոյ, Մանիսայի և Քասապայի վաչտերն որք Կրետէ զրկուած էին, իրենց տեղերը վերադարձեր են Մախսուսէի Տոլմ Պաղչէ էրէրէր, Թրաբզոնի և Իմրէյլի շոգենաւերով։

— —

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Գեղարուեստից վարժարանի ցուցահանդէսն սկսած է։ Վարժարանի սրահներու մէջ կարգաւ դրուած են աշակերտաց կողմէ գծագրուած իւղաներկ պատկերներ, շէնքերու յատակաձեւեր, և գաղէ ու փայտէ քանդակագործութիւններ։

Առաջին սրահին մէջ դրուած են ճարտարապետական յատակաձեւեր, զորս գծագրած են երրորդ կարգէն Բիրիքէնս Թոթիտաս, Պօղոս Ոսկան, Լեւոն Զարֆեեան, Թէյզի, Նիղամէտտին և Ժան Բոզոլաթօ էֆէնտիք։ Ամենէն ուշադրաւներն են Պօղոս Ոսկան էֆէնտիի գծած նամակատան մը եւ Լեւոն Զարֆեեան էֆէնտիի գծած հիւրանոցի մը յատակաձեւերը։ Երկրորդ դասարանի աշակերտաց կողմէ գծուածներն ընդհանրապէս թատրոնի յատակաձեւեր են զորս գծած են Անթոնիօ Թէռէսի, Վաքարբուլոս, Արամ Պոյաճեան, Բոնաքոնտիատիս, Յակոբ Թէորգեան և Սինէքերիմ Ասատուրեան էֆէնտիներու։ Ասոնց մէջ ամենէն ուշադրաւներն են Բոնաքոնտիատիս եւ Սինէքերիմ Ասատուրեան էֆէնտիներու կողմէ գծուած յատակաձեւերը։ Նոյնպէս մասնաւոր գեղեցկութիւն մը ունին առաջին դասարանի աշակերտներէ Թորոս Թորգոմեան, Կարապետ Եղիազարեան եւ Սէֆերեան էֆէնտիներու կողմէ գծուած յատակաձեւերը։

Երկրորդ սրահին մէջ կը գտնուին իւղաներկ և կապար գրիչով գծուած պատկերներ ինչպէս նաեւ գաճէ արձաններ, որոց մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ Իհսան էֆէնտի անուն աշակերտին կողմէ քանդակեալ գաճէ արձան մը, որ երեսը քօղարկեալ կին մը կը ներկայացնէ, ինչպէս նաեւ ուրիշ արձան մը Նոյնպէս վարժարանի աշակերտներէն Պօղոս էֆ. Արապեան, որ այժմ Հռոմ կը գտնուի իւր ուսումը կատարելագործելու համար, գաճէ գեղեցիկ արձան մը ի տես գրած է որ տղայ մը կը ներկայացնէ քնար ի ձեռին։ Ուրիշ գեղեցիկ արձան մը եւս քանդակուած է Իսմայիլ Հաղգը էֆէնտիի կողմէ։

Կրթական նախարար Միւնիֆ փաշա երէկ նոյն վարժարանն այցելելով աչքէ անցուց ցուցահանդէսն և գոհունակութիւն յայտնեց աշակերտաց յառաջադէմ վիճակին համար։

Կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա եւս, որ ծանօթ է իբր ճարտար նկարիչ, շաբաթ օրն այցելեց այդ վարժարանը։

— —

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի օրը Բերայի Բանայիա եկեղեցւոյն մէջ կատարուած արարողութիւններէն յետոյ, որոց ներկայ էին գերմանական, սերպիական, պելճիական և ռումանական դեսպանք, ի խնդրոյ հելլէն դաղթականութեան՝ դեսպանատան գործակատար Պ. Մեդաքսաս շնորհաւորական հետեւեալ երկու հեռագրերն ուղղեց յԱթէնք։

Նոյն Վեհափառութեան Թագաւորն
եւ Թագաւորին Յունաստանի

Այս առաւօտ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն մէջ գոհաբանական աղօթք մատուցուելէ յետոյ, որուն ներկայ էին դեսպանական մարմինն և բազմաթիւ հելլէն հպատակք, մեծ պատգամաւորութիւն եկաւ խնդրելու մեծ Զերդ Վեհափառութեանց մատուցանել իւր արտաքին շնորհաւորութիւններն իշխանական ամուսնութեան առթիւ որ կը կատարուի այսօր հելլենական մայրաքաղաքին մէջ և իւր ամենայերամ բարեմաղթութիւնները վասն բարեբաստութեան և բարգաւաճման նոցին արքայական Բարձրութեանց։

Ուրախութեամբ կատարելով այս հաճոյալի պարտականութիւնը, կը խնդրեմ Զերդ Վեհափառութենէն որ հաճիք ընդունիլ իմ և դեսպանատան պաշտօնէից ամենախորին շնորհակալութիւնները։

(Ստորագր.) ՄԷԴԱՔՍԱՍ

Նոյն արքայական Բարձրութիւն Գահաժառանգ Իշխան Կոստանդին և Սոֆի Իշխանուհին։

Մեծ պատգամաւորութիւն, մասնակցելով համայն Ազգին զգացած խնդակցութեան, Զերդ Արքայական Բարձրութեանց ամուսնութեան առթիւ, կը յանձնարարէ ինձ յանուն հելլէնական գաղթականութեան մատուցանել Ձեզ՝ ջերմագին իղձերը զոր կ'արտայայտէ Զերդ Բարձրութեանց բարեբաստութեան և երջանկութեան համար։

Բերկրութեամբ կատարելով այս հաճոյալի պարտականութիւնը, կը խնդրեմ Զերդ արքայական Բարձրութենէն որ բարեհաճի ընդունիլ նաեւ այս առթիւ իմ և դեսպանատան պաշտօնէից ամենախորին շնորհակալութիւնները։

(Ստորագր.) ՄԷԴԱՔՍԱՍ

• •

Պ. Մեդաքսաս երէկ իւր տան մէջ շքեղ հացկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ էին ռումանական ու պելճիական դեսպանք, միւս դեսպանատանց առաջին թարգմանք և այլ երեւելիք։

— —

Պ. ՄԱՎՐՕԿՕՐՏԱԹՕ

Կ. Պոլսոյ հելլենական նորընտիր դեսպան Պ. Նիքօլա Մաւրօկօրտաթօ նկատելով որ Պ. Մեդաքսաս յոյժ լաւ կը վարէ դեսպանատան գործերն, իւր կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրեր է Աթէնք մնալ մինչեւ յառաջիկայ հինգշաբթի յորում Բեգրրպարէկ պիտի երթայ և իւր հրաժեշտի դիրքը Ռուսիոյ կայսր մատուցանելէ յետոյ միայն մայրաքաղաքս պիտի դայ։

— —

ՊԱՃԱՐԱԹՏ

Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական ազդի մը համաձայն ի Զաթալճա արքունի կալուածոց պատկանող Պախչայ գիւղին մէջ գտնուած 363 արշառներէ անցեալ յունիսի 18 էն մինչեւ օգոստոսի 21 դ օրն, 350ը պաճարախտով վարակուած և 173ը գոհ դնացած էին։ Արդ, նկատելով որ օգոստոս 21 է ցարդ, քառասուն հինգ օրուան մէջ, ոչ և դէպք պատահած չէ, քննութիւնք կատարուած և հաստատուած է թէ այդ ախտն այլ եւս անհետացած և հետեւաբար վերցուած է դրուած շղթան։ Անասնոց ախոռներն ևս մաքրուած են քիմիական դեղերով։

Նոյնպէս ի Զաթալճա արքունի կալուածոց յատուկ Իպղիտտին գիւղին մէջ եւս երեւան եկած պաճարախտը բոլորովին անհետացած ըլլալով, դրուած շղթան վերցուած և անասնոց ախոռներն եւս մաքրուած են քիմիական դեղերով։

— —

ՊԱՇՏՕՆԵՒԻՑ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿԻՐ

Ելմտական նախարարութիւնն երէկ սկսաւ մէկ մէկ ամսեղոչակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնէից։

— —

ԿԱՅԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆՆ ՕԳԻՊՏՈՍ

Աղեքսանդրիայէն կը հեռագրեն առ Մ-ռնէն Բ-ռ թէ Բօրթուգալի թագաւորին մահուան պատճառաւ՝ կայսէսի իշխանին յեգիպտոս այցելութեան առթիւ պատրաստուած հանդէսք չպիտի կատարուին։ Դահիրէի մեզ. գաղթականութիւնը հանդանակութիւն մը կատարած էր իւր մէջ, սակայն հաւաքուած դումարներն ի վերջոյ իրենց տէրերուն յանձնուեր են։ Մինակ լուսաւառութիւնք պիտի կատարուին և քաղաքը դրօշակներով պիտի զարդարուի։ Տեղւոյն իտալական գաղթականութիւնն յայտներ է թէ ինք ևս պիտի մասնակցի ի պատիւ իշխանին կատարելի ցոյցերուն։

— —

Ըստ հրաւէրի Վեհ. Սուլթանին, Պէրլինի օսմ. դեսպան Թէվֆիգ փաշա և օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ շաբաթ իրիկուն կայսերական գնացին։

—Անգլիական դեսպանատան զինուորական նորընտիր կցորդ Զէրմայսա գրնդապետն երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Մանասթիրի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Սէրբիէէ գաւառին տասանորդի տրոց այս տարուան հասոյթն եղած է 4 576 452 ղրուշ, մինչդեռ անցեալ տարի եղած էր 5 308 443 ղրուշ, որով այս տարուան հասոյթը 731 991 ղրուշի առաւելութիւն մը ունեցած է։

—Կայս. հրամանաւ Մանասթիրի զինուորք հրացանաձգութեան փորձեր կ կատարեն։

—Այսրնի կուսակալութեան օգնական Մէկէտ էֆէնտիի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է նաւագնդի մէջ անպատուսար գտնուող գաղթականաց տնակներ շինելու համար։

—Սկիւտար Իճատիյէ թաղին մէջ կարմրասէջ բռնուած երկու տղաքներէ մին, վեց տարեկան, մեռած է։ Թաղապետութիւնը կը շարունակէ իւր ձեռք առած միջոցներն այդ ախտի ճարակումն արգիլելու համար։

—Բէյճիի տնօրէն Պ. Օպուանս երկի իրիկուն Վիեննա ուղեւորեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

—Օսմ. կայս. Պանքայի Ագրիանուպոլոյ ճիւղին տնօրէն Պ. Անթոան Ֆարան երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Երէկ առաւօտ ժամ 2ին Այասոֆիայի մզկիթին առջեւ կեցող անծանոթ մուրացկի մը յանկարծամահ եղաւ։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանող եգիպտական Շէրէֆէյ շոգենաւին մէջ Ֆէհիմ պէյ անուն մարդ մը անձնասպանութիւն փորձեց դաշոյնով ինքզինքը վիրաւորելով։ Ֆէհիմ պէյ, որ Ճիտտէի կուսակալի տեղակալ էր, իւր խնդրանքը Թիրէ (Զմիւռնիա) գաւառային գայմագամ անուանուած և մայրաքաղաքս եկած էր իւր նոր պաշտօնատեղին երթալու համար։ Վէրքը մահացու չէ։

—Նիքոլէյի Ալի, Բիզէի Հաշիմ, Պէքիր և Էշրէֆ անուն չարագործք, որք ի Քեռաղլտխանէ խնդրեաց պաշտօնեայ ցաւվէր ու իսմէր աղաներու բնակարաններն և ի Թոփհանէյ գարի վաճառող Թոմայի խանութը բռնութեամբ մտած էին գիշեր ժամանակ ու գողութիւն ըրած և իրենց ձերբակալելու պահուն եւս ոստիկանաց վրայ զէնք քաշած էին, երէկ Եղեռնագատ ատենին առջեւ դատուեցան։ Դատարանը տասնհինգական տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց այդ չարագործներն։ Ոստիկան Իսմայիլ էֆէնտի, որ չարագործներու հետ կռուած պատուն անոնց ընկերներէ Բէյճէկի սպանված էր, պատասխանատուութենէ ազատ հայտարարեցաւ ըստ 189րդ յօդուածի Պատժական Օրինաց։

—Այս կիրակի օր Սկիւտարի մէջ կռիւ մը տեղի ունեցաւ սալայատակ շինող գործաւորներու և Թաշնի պէյ և Նուրի աղա անուն մարդոց մէջ։ Այս վերջինք ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Ոստիկանք վրայ հասնելով ամենքն ալ ձերբակալեցին։

—Զմիւռնիոյ լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ անցեալ շրջեքշաբթի օր ի Զմիւռնիա անգամ երկրաշարժի սաստիկ ցնցումք զգացուեր են սարերկրեայ որոտումներով։

—Ի Մաքրիգիւղ յունաց վարժարանին մօտ գտնուած գետնին վրայ թատրոն մը պիտի շինուի։

—Երէկ Մըրքատօ անուն հրեայ մը Գրաքէշիի կամուրջին տուսպաներուն վրայէն ծոմն ինկաւ և խղդուելուն մազ մնացած էր, երբ նաւավարք օգնութեան փութալով ազատեցին զնա։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Բարիզ, 28 սեպտ.

Թէեւ Պ. Պ. Թիւռաի և Գոնսդանի նախարարութիւնն որոշած է ներկայանալ նոր խորհրդարանին առջեւ, կարելի է ոակայն որ անակնկալ բան մը պատահի, որովհետեւ, հակառակ ամենայնի, նախարարական խնդիրը կախման մնալ այդ խորհրդարանին բռնելիք դիրքէն։ Բայց ընդհանրապէս կը գուշակուի թէ արդի նախարարութիւնը պիտի մնայ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 17 հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒԱՆԱԿԱՊՈՒՈՅ

3 ամիս	Լոնդրայի վրայ (Պանքայի)	.....

Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 22 1/2
կէս օրին	»	18 18

ԼՈՒՍԷՆԴՐԱՅԻ ՏԱՓԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		41 38
Այս առաւօտ		45
Կէս օր		45

ԸՆԹԱՑԵՐ ԱՐՔԷԹԼԻՈՅ

Փոխառութիւն	Ա. Սերիա	33 30
»	Բ. »	19 20
»	Գ. »	18 22 1/2

ՐԱՖԵՆԵՍՈՒՄԻ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	4 19
Քրէտիթ ժէնէրալ	Ֆրանկ	8 29
Պանք տը Գոնս	» »	7 13
Սօս. Շանժ է վայէոր	» »	4 32
Թրամուէյ	» »	472 1/2
Ռուժէլի երկաթուղի	Ֆր.	70 25
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	— —
Բատնէթուղի Լավրիսմի		120

ԸՆԹԱՑԻ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ֆր.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 29
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Իմպերիալ	»	90
Քրիմից	»	51 10
Ռուպլի թղթադրամ	»	8 84
» արծաթ	»	77 25
Մէճ. արծաթ (տարբ)	»	168
Վիշնոց	»	103 30
Հինգիսց	»	103 30
Մէթալիք	»	100
Թասֆիյէ	»	7 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐՍԱ

Բարիզ, 28 Հոկտեմբեր ժամ 4 վայր. — Երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %		87 10
» » 4 1/2 %		105 87 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.		17 17
Օսմանեան երկաթուղի		71 37 1/2
» Բէյրութի բանկէթուղիէ		515
Պանք Օթոման		547
Գրէտի Լիոնէ		696 25
Իտալական Ռանթի 5 %		93 80
Հունական 5 %		470
Բրիօրիթէ Թիւրք		451 25
Եգիպտական միացեալ		470
Պանք տը Բաքի		752 50
Օմ. մաքս. արժէթուղթ		371
Սուէզեան ջրանցք		2310
Չէք Լոնդրայի վրայ		25 23 1/2

Լոնտոն, 28 Հոկտեմբեր ժամ 6 Վայր. 30 Երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ		97 1/16
Օմ. » Սերի Դ.		17
» » » գոց		— —
» » » Ա.		34
» » » Բ.		19 7/8
» » » Գ.		— —
Փոխառութիւն 1877		99 1/2
Պանք Օթոմանի		11 3/4
Եգիպտական միացեալ (ռնիֆիֆէ)		93
» առանձ. բրիվիլէժիէ		102 9/16
Տայբա Սանիէ		82 1/8
Տօմանիալ (փոխառ. Բոչիլ)		103 3/4
Հելլենական 5 %		92 1/4
Մոնօքոլ »		78 1/2
Ռուսական 1873		101 11/16
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 23

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 26 Հոկտ. ժ. 10 վ. — Երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %		87 10
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ.		17 15
Օսմանեան երկաթուղի		71 25
Եգիպտական միացեալ		470 31

Բ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՆԵՑԻ ՀԱՅ ԲԵՌՆԱԿՐԱՑ

ԱՌԱՋԻ ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵՆԻՆ

1889 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 19

Այսօր տեղի ունեցաւ Վանեցի հայ բեռնակրաց Բ. Դատավարութիւնն առաջի եղեռնադատ ատենին։ Ինչպէս գիտեն ընթերցողք, սոքա Զաքմաքճըլար թիւ 56 սեղանաւոր Խաչիկ աղայի գրամարկղը խորտակելով մէջը գտնուած դրամ և արժէթղթեր գողցած ըլլալու յանցանօք ամբաստանեալ են։

Առեանը բացուեցաւ ժամ 8ին, Ընդհ. դատախազ Մէմուսուկ պէյի տեղ եկած էր օգնական Բէյուքի պէյն։ Ըստ առաջնոյն ամէն ոք իր տեղը բռնած էր, խուռն բազմութիւն մ'ունկնդրաց ադէն լցուցած էր դատարանը։—Վսեմ. Նախագահն ամբաստանելոց անունները զատ զատ հարցունելէ վերջը դատին վրայով տեղեկութիւններ տուաւ ընդհանուր դատախազի օգնական Բէյուքի պէյի որ կարդայ դատավարութեան յետագային, նոր վկաներէն Հիւսէյին գօմխէր, բօլիս Իպրահիմ և Պոլսոր էֆէնտիները կոչելու համար դատարանին վերջին որոշումը։—Ապա հրամայեց որ ներս բերեն Ա. վկայն որ է, կոստանդնուպոլսեցի Հիւսէյին էֆէնտի, բօլիս գօմխէր 32 տարեկան, Գատըգիւղ կը բնակի, յետ օրինական երդման ըսաւ.

—Այս Արթին ու կարապետը ոստիկանութեան կողմէն ինձ ղրկուած էին, Ցակոբ հետերնին չէր, Արթինը երբ հարցաքննեցինք ըսաւ։ «Կարապետ և Լեւոն անուն անձինք զիս համոզեցին դրամարկղը խորտակելու։ Ես գուրսը կեցայ, սրճարան մը գացի, ներս չմտայ, անոնք ըրին ինչ որ ըրին։ գործիքները համալ Ցակոբը բերաւ սրոնք Լեւոնին սենեակը տեսած եմ.» վերջը Արթինը խան տարինք, հոն մեզ ցոյց այս Ցակոբը։ (այս միջոցին գործիքները բերուելով վկային ցուցուեցան որք են։ երկու սկաւբէլը, մէկ մեծ քէլբէթին մը, հինգ վեց հավեայ, մէկ մատկապ, մէկ բանալի։) այո՛ գործիքները ասոնք էին զոր սեղանաւորին խանութէն գտանք։

Շապուհ էֆ. (փաստաբան.) Ներբուի ինձ հարցնել թէ իրա՞ւ է որ Խաչիկ աղան Հիւսէյին էֆէնտիի դիմած է Արթինը տեսնելու համար, ինչպէս նախորդ նըստին յայտարարեց, և Հիւսէյին էֆէնտի ալ ըսա՞ծ է թէ առանձին չէ կարող տեսնուիլ այլ քահանայով մը։

Հիւս. էֆ.—Արթին խել մը կասկածելի յայտարարութիւններ ըրած էր, հասաւ համոզում մը գոյացնելու համար Խաչիկ աղայի հետ տեսնուելու թոյլտուութիւն ընդ, քահանայն բերուեցաւ և տեսնուեցան, ես էի թոյլտուութիւն ընողը։

Շպհ. էֆ.—Տարբերութիւններ կը նշմարուին Խաչիկ աղայի և այս բօլիս էֆ ի վկայութեանց մէջ։ Խաչիկ աղա ըսաւ թէ Զապթիէլի դուռն երթալով Արթինի հետ առանձին տեսնուեցայ, սակայն Հիւսէյին էֆ ի ըսածին նայելով իւր հրամանաւ Խաչիկ աղան քահանայն բերած ու միասին տեսնուած են, որն է ուղիղը։ Մէկ մ'ալ ի՞նչ նպատակաւ Հիւսէյին էֆէնտի ինք անձամբ գացեր է Ցակոբը ձերբակալելու, մինչդեռ ըստ օրինի պէտք էր կամ հրաւիրագրով և կամ իւր ստորադասեալ պաշտօնէի մը միջոցաւ ձերբակալել։

Հիւս. էֆ.—Քահանայն իմ որոշմամբս բերուեցաւ և Արթինի հետ տեսնուեցաւ. ես քննիչ պաշտօնեայ մ'ըլլալովս ամէն տեղ կրնամ երթալ, պէտք եղած ձերբակալութիւններ և խուզարկութիւններ կատարել. ինչպէս որ անցեալները դարձեալ սեղանաւորի խանութը երթալով պատին ճեղքին մէջ հեռագիր մը գտայ և բերի։

Գասպար էֆ. (փաստաբան)—Հիւսէյին էֆ.ն Արթինի խոստովանութիւնները քահանային հետ տեսնուելէ վե՞րջ թէ առաջ արձանագրեց. քանզի նախնական քննութեան մէջ Արթինի միայն մէկ յայտարարութիւնն արձանագրուած է, այն ալ բանէ մը տեղեկութիւն չունենալը կը յայտնէ, անկից առաջ ուրիշ յայտարարութիւն մ'ունի՞ թէ ոչ, խնդրեմ հարցուի։

Հիւս. էֆ. — Ձերբակալուած տեղը, հարցաքննութեան սենեակը, և ուրիշ քանի մը յայտարարութիւն ու խոստովանութիւններ ունի օրք արձանագրուած են։

Շպհ. էֆ.—Արթին արտաքին յարաբերութենէ արգիլուած էր թէ ոչ։

Վսեմ. Նախագահն ուզեց բաւական համարել այս հարցումները որոնք եթէ առելի տեւեն դատարանը պիտ' զբաղեցնեն և ըսաւ. «Ասկէ զատ ուրիշ բան մը պիտի հարցնէ՞ք»։

Շպհ. էֆ.—Իմ մասիս առ այժմ ոչ, բայց դատարանի հետ պայմանի՞ պէտք է մըտնեմ հարցումներու համար։

Հիւս. էֆ. — (պատասխանելով Շապուհ էֆ.ի հարցման) Արթին բօլիս մէճլիսի որոշմամբ արտաքին յարաբերութենէ արգիլուած էր։

Շպհ. էֆ.— Մենք կը պնդենք թէ բօլիս մէճլիսին այդ տեսակ որոշում մը չունի։

Գասպ. էֆ.—Հիւսէյին էֆէնտին կ'ըսէ թէ քահանան իմ հրամանաւս կանչուեցաւ, հարցաքննութեան պաշտօնավարութեան մէջ այս տեսակ սովորութիւն մը կայ՞ որ քահանան ոճրագործի հետ տեսցնեն, սպա թէ ոչ ի՞նչ նպատակաւ ասանկ որոշում մը յղացուած է։

Շպհ. էֆ.— Տէր նախագահ, հարցաքննութեան տեղին ներքև երկու ստորագրութիւնք կան, սոցա մօտ մի այլ ստորագրութիւն ևս կը տեսնուի սրբուած, ո՞վ էր այդ ստորագրութեան տէրը, որ դնելէ վերջը սրբեր է, թերեւս այդ մարդը ճշմարտութեան երեւան ելլալուն համար ըստ ասուորէ զվեզ, արժանի է որ պատկաւելի ատեանդ քննութեան առնէ այս կէտը։

Նախ.— Ձեմ ուզեր զձեզ ղրկել հարցումներ ընելէ, որ իրաւունքիդ է, սակայն շատ խառն կը հարցնէք, թող գան բոլոր վկաները ու այնպէս հարցուցէք։

Շպհ. էֆ.—Հիւսէյին էֆ. բերուեցաւ մասնաւորաբար հարցնելու թէ քահանան Արթինի հետ առանձին տեսնուեցա՞ թէ ոչ, դեռ այս բան չհարցուած կ'ուզուի հարցումները դադրեցնել։

Նպգ.—Ասկէ զատ ուրիշ բան մը պիտի հարցնէ՞ք։

Շպհ. էֆ.—Դատարանի հետ միթէ պայմանի՞ պէտք է մտնեմ հարցումներու համար։ (միւս փաստաբաններն ալ իմացուցին թէ դեռ հարցումներ ունին, սակայն Վսեմ. Նախագահն ուզեց որ բոլոր վկաները դատարանի կողմէ հարցաքննուելէ վերջը փաստաբանք իրենց հարցումներն ընեն)։

Բ. Վկայ (բօլիս Իպրահիմ) Էսկի սաուսցի, 21 տարեկան։

Նպգ.—(Ամբաստանեալները ցուցնելով) Ասոնք տեսա՞ծ ես, կը ճանչնա՞ս։

Իպր.—Այո՛, տեսած եմ, կը ճանչնամ։

Նպգ.—Ի՞նչ գիտես ասոնց համար, ըսէ։

Իպր.—Հարցաքննութեան պաշտօնատունն էի, Արթինը հոն տեսած եմ, Արթին ըսաւ. «Ցակոբ ձեռքը գործիքներով Ստեփանի հետ Խան եկան, վերջը գացին դրամարկղը խորտակեցին»։ ուրիշ բաներ ալ ըսին բայց միաքս չէ, ես էի իրենց յայտարարութիւնը արձանագրողը, անոր համար հոն կը գտնուէի։ (Կարդացուեցաւ բօլիս Իպրահիմի գրած արձանագրութիւնը)։ Այո՛ ճիշտ իմ գրածս է։

Նպգ.—Այնպէ՞ս է, Ցակոբ, Արթին քեզի համար մեկտե՞ղ գործեցինք ըսաւ։

Ցկբ.—Ոչ սխալ է, ես հոն չէի, Արթինը չտեսայ, Փօլիսն ինձ ըսաւ թէ Արթին քեզի համար այսպէս կ'ըսէ կոր, կ'ապացուցանեմ այնպէս ըլլալը. փօլիս էֆէնտին հոս է, թող ինքը ըսէ։

Նպգ.—Կարապե՛տ, դուն ըսէ տեսնենք, Արթին քեզ համար ալ ըսաւ թէ միասին գործեցինք։

Կրպ.—Ո՛չ, Արթին թէպէտ հոն էր բայց ամենեւին բերանը չբացաւ խօսք մը ըսելու, լուռ ու մունջ կայներ էր, ապուշ ապուշ կը նայէր. փոլիսն ըսաւ թէ այսպէս կ'ըսէ։

Գ. վկայ Պոլսոր Նեսիմ, պալաթցի, քսան տարեկան, Զաքմաքճըլար, սեղանաւոր Խաչիկ աղայի խանութին կից մանիֆաթուռաճիի գրագիր։

Պոլս.— Կիւրակէ օր մեր խանութը բացի, քիչ մը կարգադրեցի ու գրի նըստայ, մէկ ժամէ վերջ գուրսը բազմութիւն մը տեսայ որ երթալով կը շատնար, հարցուցի, ըսին թէ գող է մտեր, ուրիշ բան մը չեմ դիտեր։

Նպգ.— Սեղանաւորի խանութին պահապանն ո՞վ էր, կը ճանչնա՞ս։

Պոլ.— Այո՛, սա Արթինն էր։

Նպգ.— Մէկ մեղինը ո՞վ է, և ասոնք դրամարկղը ինչպէ՞ս խորտակեր են։

Պոլ.— Մէջտեղինը գահուէէի կարապետն է, բայց տեղեկութիւն չունիմ ինչպէս ըրած են։

Նախ.— Զգացի՞ր տեսնալու համար թէ ի՞նչ եղած է, դրամարկղը ո՞ր կողմէն ծակած են։

Պոլս.— Թէ բազմութիւն չատ կար ու թէ թող չտուին որ ներս մտնամ։

Վսեմ. Նախագահն այս միջոցին հրաման ըրաւ փաստաբանաց որ եթէ հարցումներ ունին ընեն։

Շպհ. էֆ.—(Հիւս. էֆ.ի) Տէր հայրը առանձին Արթինի հետ տեսնուեցա՞ թէ ոչ։

Հիւս.— Բազմութիւն կար, վեց եօթն հոգի կը տեսնուէին։

Շպհ. էֆ.—Քահանան Արթինի հետ առանձին տեսնուեցա՞ թէ ոչ։

Հիւս.—Արթին իւր յայտարարութեան մէջ ատիճան մը ճշմարտութիւնը խոստովանելու սկսեց, բայց չի շարունակեց, քահանային ես ըսի որ խօսի Արթինի հետ որպէս զի ճշմարտութիւնը խոստովանի և քահանայն Արթինի հետ տեսնուեցաւ։

Շպհ. էֆ.—Քննիչ պաշտօնեայի արձանագրութիւնի մէջ Արթինի համար չէմ գիտեր տեղեկութիւն չունիմ» խօսքէն զատ բան մը նշանակուած չէ. մինչդեռ փօլիս էֆէնտին կ'ըսէ թէ խոստովանած և շարունակած ալ է եղեր, ատանկ մէկ խոստովանութիւն մը եթէ ունէր ինչո՞ւ չէ արձանագրուած։

Հիւս.—Նախ ուրացաւ ու վերջը խոստովանեցաւ, մեզ պէտք եղածն ալ այն է։

Գասպ. էֆ.—Ո՞ր օրէնքով քահանայ կը կանչուի. յանցանքը ուրացող ամբաստանեալի մը համար այսպէս միշտ քահանայ կը կանչուի։

Հիւս.— Փօլիսին ո՛ր ձեւը իրեն յարմար երեւայ, այն ձեւով կը գործէ, եթէ արժանի դատէ ուզածը կը կանչէ։ Սակայն փաստաբան էֆէնտիներն ինձ հարցո՞ւմ կ'ուզղեն թէ զիս կ'ամբաստանեն։

Շպհ. էֆ.— Մենք Հիւսէյին էֆէնտիի իբրեւ վկայ հարցումներ կ'ուզղենք. սակայն անհաւանական չէ՝ որ չ'ամբաստանուիք, այդ ալ կարելի է։

Խչկ. էֆ.—(Փաստաբան) Պոլսոր էֆէնտին խանութը բացած ատեն ժամը քանի՞ն էր և այդ միջոցին աղմուկ մը լսե՞ց։

Պոլս.— Ժամը 2½–3ն էր, աղմուկ չը լսեցի, ժամէ մը վերջը եղելութիւնը իմացայ։

Խչկ. էֆ.—Քանի որ Պոլսոր էֆէնտին խանութը, սեղանաւորին խանութին կից կը գտնուէր, եկած ատենը բան մը չը տեսա՞ւ։

Պոլս.—Ո՛չ, բան մը չ'տեսայ։

Խչկ. էֆ.—(բօլիսի պաշտօնային) քահանայ մը եթէ Արթինի հետ տեսնուեր է, Հայտար էֆ. ևս կ'ըսէ թէ «քահանան երդո՞ւմ ըրաւ թէ ընել տուաւ չեմ գիտեր», ինքն ալ այսպէս ըսե՞ց։

Իպր. էֆ.—Չեմ գիտեր։

Խչկ. էֆ.—Քահանային հետ իրեն քով տեսնուեցա՞ն։

Իպրհ.—Արթինը, քահանան և Հիւսէյին էֆ. քով քովի կը տեսնուէին, չեմ գիտեր Հայտար էֆ. ալ հո՞ն էր։

Խչկ.—(Հիւսէյին էֆ.ի) Քահանան Արթինի հետ տեսնուած ատեն Հայտար էֆ. ալ հո՞ն էր և ինչպէ՞ս տեսնուեցան։

Հիւս.—Քահանան Արթինը առաւ եւ մինչեւ դրան մէջը գնացին տեսնուեցան, Արթին անօթի եմ ըսաւ, սիմիթ առի տուի ու կերաւ. Հայտար էֆէնտի և գօմխէր Շիւբրի էֆէնտի ալ հոն էր, հսկել տուի ամբաստանեալի վրայ, քահանայն Արթինի հետ դրան մէջ գացին, քահանային մէկ ոտքը դռնէն ներս մէկ ոտքը դուրս, Արթին ալ ներսի կողմը տեսակցեցաւ։

Գասպ. էֆ.—(Հիւսէյին էֆ.ի) Արթին քանի՞ օր արտաքին յարաբերութենէ արգիլեալ մնաց և քահանայի հետ տեսնուած օրն ալ արտաքին յարաբերութենէ արգիլեա՞ն էր թէ ոչ և եթէ էր ինչպէ՞ս ուրիշի հետ տեսնուեցաւ։

Հիւս.—Այո՛, Արթին բանտարկեալ էր, ես նորա քննիչ պաշտօնեայն էի. Արթինը հանեցի բանտէն և տեսակցել տուի. որշափ որ ժողովը կ'որոշէ արգիլեալի մը արձակումը, բայց ես քննիչ պաշտօնեայն լինելուս կրնամ բանտէն հանել։

Խչկ. էֆ.—Տէր Նախագահ, արդեօք կրնա՞նք անգամմ'ալ բօլիս գօմխէր Շիւբրի էֆ. տեսնել. (Վսեմ. Նախագահն հրամայեց բարապանաց որ շուտով գտանեն Շիւբրի էֆ.)։

Շպհ. էֆ.—(Պոլսորին) Զինք սեղանաւորին խանութէն զատող պատն հաստութիւնը որչա՞փ է։

Պոլս.—Մէկ կանգունէ աւելի։

Շպհ. էֆ.—սեղանաւորի խանութին մօտ կը նստի՞ք. գրասեղանիդ ո՞ր կողմն է, փողոցի՞ն կը նայի թէ խորն է։

Պոլս.—Գրասեղանս պատին քովն է...

Խչկ. աղա.—(Ընդմիջելով) Գրասեղանը ճիշդ իմ դրամարկղիս կռնակն է. անկարելի բան է որ ցերեկ ատեն, գրագիրը հոն եղած ժամանակ դրամարկղ մը խորտակիլը չի լսէ, մանաւանդ այս վիթխարի գործիքներով, որոց մէկը բուռն զօրութենէն ծայրէն կոտրած է։

Շհպ. էֆ.—Բանալի մ'ալ պիտի ըլլայ (կը ցցնեն), այո՛, այո՛. ասով բացուեր է ըսելով Արթինը բռնած են։

Պետր. էֆ.—(Փաստաբան Խաչիկ աղայի) Պոլսոր ըսած է թէ խանութին մէջ եթէ մէճիտկէ համբուէր ես կը լսէի, եթէ ցերեկ ատեն դրամարկղը խորտակուած է, ինչպէ՞ս չէ լսած հարուածներու ձայները։

Շպհ. էֆ.—Դուռ ու պատուհան բաց եղած ատեն հարկաւ կը լսուի մէճիտկէի ձայները։

Խչկ. էֆ.—Երկաթուղւոյ արժէթղթեր կան եղեր անոնց քանի՞ հատ և որո՞ց լինելը խնդրեմ Խաչիկ աղային հարցուի։

Խչկ. աղա.—Տեսարկը ժամանակով տրուած եմ դատարանին և թէ ես անոնց փոխարէնը տէրերուն վճարած եմ. բայց ի՞նչ հարկ հարցնելու քանի որ պատասխանատուութիւնը ինձ կը վերաբերի, անձիս հա՞ն կ'ուզես դատուիլ։

Այս միջոցին հասաւ Դ. վկայ Ահմէտ Շիւբրի էֆ. 40 տարեկան Բէրացի։

Շիւբ.— Քննութեան ատեն Արթինը միւսներու հետ երես առ երես բերին։ 8–9 ամիս կայ, ժամանակ անցած է, Արթին բաներ մը ըսաւ. «թէ առաւօտ մը կանուխ եկեղեցի գացեր է, մէկ ուրիշն ալ կայ եղեր, գացութիւն մ'եղեր է։»

Նախ.—Քահանայ մը կար հարցաքննութեան պաշտօնատունը, այնպէս մէկը տեսա՞ր։

Շիւբ.—Քահանայ մը, կարծեմ կար։

Նպգ.—Բազմութիւն կար։

Շիւբ—Հարցաքննութեան սենեակը հարկաւ կ'ըլլայ. նաեւ ասոնք (ամբաստանեալները ցցնելով) իրարու հետ կռիւ ըրին, դուն չ'էիր ասանկ ըրիր, ես չէի դուն էիր ընողը եւ. մէկ ուրիշ թիւրագոյն դէմքով յանցաւոր մ'ալ կար, Արթին ձեռքը անոր ուսին դարձնելով ըսաւ «Դուն չէի՞ր որ սապէս, նապէս ըրիր»։

Գասպ. էֆ.—(Հիւսէյին էֆ.ի) համալ Ցակոբ, Արթինի յայտարարութեա՞ն վրայ բռնեցին։

Հիւս.—Արթին կանխաւ յայտարարութենէ վերջը, զինքն առի և միասին Խան գացինք, հոն Ցակոբը ցցուց առի բերի. երես առ երեսի տեսակցութեան ատեն Ցակոբ ներկայ էր։

Նախ.—(Շիւբրիի) գործիքներ ալ տեսա՞ք, և ի՞նչ տեսակ բաներ էին։

Շիւբ.— Գործիք չտեսայ. միայն իրենք կ'ըսէին թէ գործիք ալ կայ եղեր և ինչպէս ձերբակալեալներն ալ կը պատմէին։

Այն միջոցին ներս բերուեցան պաշտպանութեան վկայներէն գիշերապահ Իսմայիլ, Մալաթիացի 35 տարեկան (ի Ֆինճանճըլար)։

Նախգ.—Խանութ մը բացուեր գողութիւն մը մ'եղեր է, տեղեկութիւն ունի՞ս։

Գիշերպ.— Գիտցածս պիտի ըսեմ։ Մենք երկու ընկերք ենք, իրիկուընկն մինչեւ գիշերուան ժամը 7 ընկերս չրջեցաւ հսկեց, 7 էն վերջն ինձ յանձնեց, ես կը շրջէի. միշտ խանութներու բանալիներն աչքէ կանցնէի, ամէն բան իր տեղն էր. ժամը 9 ին սեղանաւորի խանութին առջեւէն կ'անցնէի. Արթին հարցուց թէ ժամը քանի՞ն է, 9 ն է պատասխանեցի ու մեկնեցայ, վերսին սխալ չրջանս կատարել. այսպէս մինչեւ առաւօտ և ամէն կէս ժամը անգամ մը խանութներուն բանալիները աչքէ կ'անցնէի, ձեռքով կղպակները կը դիտէի. Առաւօտ եղաւ արեգակը ծագեցաւ. բանալիներն ընկերոջս յանձնեցի ու գացի պառկեցայ, այն օր կիրակի էր և այս դէպք տեղի ունեցաւ։

Բ. վկայ Շիրվանցի Հասան, գիշերապահ ի Ֆինճանճըլար 33 տարեկան։

Հասան—Երբ ժամը 12 կ'ըլլայ կ'սկսինք խանութները շրջիլ վաճառականց բնակավայր լինելուն խիստ հսկողութիւն կը կատարենք. միշտ կղպանքներուն ձեռքով կը նայինք, եթէ փոքրիկ փոփոխութիւն մը տեղի ունեցած ըլլայ, իսկոյն փօլիսին տեղեկութիւն կուտանք, եթէ գէպք մը պատահի մատերնին աչքերնիս կը խոթենք։ Նոյն գիշերը շրջեցայ մինչեւ ժամ 7. կոտրած թափած բան մը չկար. ժամը 7 ին բանալիները յանձնեցի, կղպանքներն անվնաս, ու գացի պառկելու մինչեւ լոյս. ընկերս նոյնպէս շրջելով, առաւօտուն ինձ յանձնեց բանալիները, մենք մեզ պատիւ կը համարինք հաւատարմութիւն և նախանձախնդիր ենք մեր յարգն ու պատիւը բարձրացնելու։

Գ. վկայ Մաքսասան բեռնակիր Վանցի Մելքօն 30 տարեկան։

Մելք.—Ժամ 2½ն եկեղեցի պիտի երթայի, մաղազայի դրան առջեւ Արթինը տեսայ. կեցի՛ր ըսա՝ միասին երթանք. քիչ մը ծանր քալեցի, խանութը գոցեց, եկաւ ինձ հասաւ ու եկեղեցի գացինք։

Դ. վկայ, Մաքսատան բեռնակիր Վանցի Ցակոբ. (քանի տարեկան ըլլալն ինքն ալ չգիտեր)։

Ցակոբ.— Բան մը չեմ գիտեր, տեղեկութիւն չունիմ։

Ե. վկայ Վանցի րէնճպէր Վարդան Զինիլի խան կը կենայ (չգիտեր քանի տարեկան է)

Վարդ.— Զիս կանչեցին ըսին թէ, գիշերն այս խանութը պառկիէ, հարմնիք կայ, մենք չպիտի գանք, քեզի օրական մը կուտանք. ես ալ պառկեցայ, առաւօտուն եկաւ խանութին տէրը բանալին առաւ ու ես ելայ գացի 5-6 օր վերջը տեղի ունեցաւ գողութիւն։

Նախ.—Խանութին տէրը եթէ տեսնես կը ճանչնա՞ս, տես հոս կա՞յ այնպէս մէկը։

Վարդ.—(չորս կողմը դիտելով) Ո՛չ չեմ ճանչնար, հոս ալ ըլլայ տեսնամ չեմ կրնար ճանչնալ։

Զ. վկայ. Սեբաստացի Դուկաս Վալիտէ խանի մաղազայի բեռնակիր 25 տարեկան։

Դուկ.—Անցեալ Զատկի մօտ օր մը մէկը եկաւ Աւետիս աղային զինկօ ուզեց, զայդ տարած ատեն ձեռքին բռնած տեղէն մի քիչ կորելով արիւն վազեց։

Է. վկայ Արապկիրցի Աւետիս 50 տարեկան Աբիկ էֆէնտիի քով.

Աւետիս.—Օտապաշիի տղան Լեւոն, եկաւ ըսաւ թէ վարպետները զինկօ կ'ուզեն. մէկտեղ Սիմոն աղայի մաղազան գացինք, ուզածը առնելով իրեն տուի, զինկօն տարած ատեն ձեռքը վիրաւորեց բայց բան մը չի փաթթեց։

Խաչիկ աղա.—Բանի որ վէրքին վրայ խօսք բացուեցաւ, թերեւուն վրայի գործուածներն ալ հարցուի։

Շպհ. էֆ.—Հարցուի գիշերապահին, սեղանաւորի մաղազայի առջեւէն անցած ատեն ներսը ճրագ կը վառէ՞ր, դուրսէն լոյս կ'երեւա՞ր։

Գշրպհ. — Ժամ 9 ին Արթինի ժամը քանի ըլլալն հարցուցած ատեն ներս լոյս չտեսայ, ճամէքեան կայ, եթէ լոյս վառի դուրսէն կ'երեւայ։

Շպհ. էֆ.—Ժամը 9 էն վերջը դարձեալ շեկո՞ւ նայիլ սեղանաւորին խանութը։

Գշրպհ.— Ժամը 12 էն մինչեւ 7, ես, 7 էն մինչեւ լոյս ալ ընկերս, ամէն կէս ժամն անգամ մը բոլոր կղպանքները կը նայինք. ձայն մը ելլալուն պէս յայտնի կ'ըլլայ։

Նպգ.— Արթինի կեցած խանութէն ներս լոյս կը վառէ՞ր, բան մը տեսա՞ք։

Գշրպ.—Երեկոյեան մինչեւ ժամը մէկ լոյս կար, մէկէ վերջ մարեց ու պառկեցաւ։

Նպգ.—Ինչէ՞ն գիտես մարեց ու պառկեցաւ, կարելի է մութ տեղը նստեցաւ։

Գշրպ.—Մինակ մարդը մութ տեղը չը կրնար նստիլ, քունը կը տանի։

Նպգ.—Ինչէ՞ն գիտես մինակ ըլլալը։

Գշրպհ.—Ո՛չ ըլլս կար ոչ ուրիշ ձայն, միայն 9 ին իր ձայնը լսեցինք։

Շպհ. էֆ.—Մելքոն Արթինն ո՞ւր տեսաւ, և Արթին դուռը բաց ձգելով գնա՞ց։

Մելք.— Արթին դուռը կեցած էր. կեցիր ես ալ գամ ըսաւ, ու դուռը դոցեց եկաւ։

Շպհ. էֆ.— Խաւարէն ներս բան մը չտեսաւ։

Մելքոն։—Ոչ, չտեսայ։

Շպհ. էֆ.—(Ցակոբին) Արթինը եկեղեցին տեսա՞ւ թէ ոչ։

Ցկբ.— Ես պառկած էի, Արթին եւ Մելքոն եկան, ե՛լ, եկեղեցի երթանք ըսին. ելայ ու գացինք. վերադարձնուս Մահմուտ փաշայի գլուխը ամենքնիս ալ զատուեցանք։

Շպհ. էֆ.—Դուկաս ձեռքը արիւնոտած մարդը եթէ տեսնէ կը ճանչնա՞ն. յանուն արդարութեան կը խնդրեմ որ Լէօնի հետ երես առ երես բերուի։

Խաչիկ և Դատապարտեալներ—կը ձայնակցինք։ (Ղուկաս յայտարարեց թէ տեսնալու ալ չ'ըլլայ չճանչնար։)

Խչկ. էֆ.—Ղուկաս, Լեւոնին ձեռքին վէրքը ո՞րչափ էր, կրնա՞ն մեզ ըսէ։

Ղկս.— Մէկ ձեռքը արիւնեցաւ, միւսով բռնեց. այսչափը գիտեմ։

Խչկ. էֆ.—Աւետիս աղայն ալ կրնա՞ն ըսել արիւնեցա՞ւ թէ ոչ

Աւտս.—Արիւնեցաւ։

Պետրս. էֆ.—Փօլիս Հիւսէյին էֆէնտին հոս է, թող ըսէ ի՞նչպէս արիւնեցաւ։

Հիւս.—Ես չտեսայ, հարցաքննութեան տեղի մէջ գրուած է. ռաբօրթ ալ ունի. (մի քանի բացատրութիւն ներս տուաւ դերամարկղ ձեւին և արդի վիճակին վրայով)։—Լեւոնի ձեռքի վերայ ռաբօրթը կարդացուեցաւ։

Շպհ. էֆ.—Լեւոն իւր ձեռքի վիրաց համար ձերբակալուած էր, ներկայ ամբաստանեալք ալ նորա իրր ոճրակիցն համարուած էին, ասաղ որ Լեւոն յիմարանոց գնաց և անկարելի եղաւ իրեն ինքզինքը պաշտպանել, այսքան թերեւս մեր ամբաստանելոց ալ փրկութեան մեծ օգտակար պիտի ըլլար. ասոր համար նախորդ նստին խնդրեցի Պատկ. դատարանէդ որ խիստ քննութիւն մը կատարուի Լեւոնի ինչ տեսակ վիրաւորուած ըլլալուն վրայ և նոր վկայներ բերուելով հարցաքննութիւն. Ձեր Բարձ. դատարանն զլացաւ մեզ այս հարցաքննութիւն, այսօր գողութեան պատմողներու ստուգութեան համար մի առաջարկութիւն ևս կուգամ ընել յուսալով որ, տէր նախագահ, իմ այս առաջարկս չպիտի մերժուի նախորդին նման։ Վսեմափայլ տէր, ամբաստանեալ ատենի տեղեկագրի մէջ ըսուած է թէ այս գողութիւն և խորտակում 2-3 ժամէն տեղի ունեցած և մէկէ աւելի անձանց գործ է, բայց ցարդ չէ քննուած, թէ դրամարկղը ի՞նչպէս էր, ո՞ր կողմէն խորտակուած, ի՞նչ ձեւով դրամները դուրս քաշուած և ի՞նչ տեսակ գործողութիւն մը կատարուած է և ո՞րչափ ատենէն կարելի է խորտակել. Ասոնք, հարցաքննելէ ապշտօնեայ մը որքան ալ կարող և փորձառու մէկն ըլլայ, չիրնար պէտք եղածին պէս տեղեկագրել. գիտութեան և արուեստի վերաբերեալ խնդիր մ'է եւ որպէս զի ամբաստանելոց պաշտպանութեան ժամանակ դժուարութեանց չրժանիք, տէր նախագահ, մասնաւորաբար կը խնդրեմ ու կ'առաջարկեմ որ մասնագէտներ ղրկուելով դրամարկղը վիճակը և եղած գործողութիւնը լաւ քննուի ու ըստ այնմ տեղեկագրուի։ Մէկ մ'ալ հոս բերուած բանալին ալ միասին տարուի քննելու համար թէ ասով գուռը պիտի բացուի՞ թէ ոչ։

Խչկ. էֆ. — Եթէ Արթինի հոն չ'եղած ատեն գողութիւն եղած է, բանալին կը բանայ յարմարիլ, առաջուընկ պատրաստեալ բան մ'է. ի՞նչ որ ալ ըլլայ թէ՛ բանալին և թէ դրամարկղը անպատճառ մասնագիտաց քննութեան պէտք ունի։

Գպրպ. էֆ. —Եթէ պարզ գուռ մը խորտակուած ըլլայ մանրագնին քննութեան կ'առնուի. ինչո՞ւ արդեօք, երկաթ դրամարկղ մը ի՞նչպէս և որչափ ժամանակէն խորտակուելը չէ տեղեկագրուած, կը խնդրեմ որ քննուի։

Նպգ. — (Բանալին ցցնելով) Արթի՛ն, մաղազային բանալին ա՞ն է։

Արթ.— Ո՛չ, ես խանութիս բանալին կը ճանչնամ, այս չէ։

Նպգ. — (Խաչիկ աղայի ցցնելով) Այս բան

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

69

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՑ ՄԵՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՈՅ 2,085,347

ՆՕՐԹՀԲԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական կրաչխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վճարեալ պիրկնք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած ջնասին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը դիմեն Գալաթիա Գօմհսիօն խանի տակի նն որդեթէ կամարջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ ՕԼԿՈՒՍ

Տ...

Պատիւ ունինք Ձանուցանել մեզ թէ ԱՊՏՈՒՂՂԱՀ ԵՂԲԱՐՑ քով տասն և հինգ տարուան աշխատութենէ և փորձառութենէ յետոյ, Բերայի Մեծ փողոցին մէջ ի թիւ 301 Տըմիրլիի Վաճառատան վերեւ հաստատած ենք Լուսանկարչատուն մը Ֆէպ-ս անուամբ։ Այս լուսանկարչատուն արդի գիտութեան բոլոր կատարելագործութիւնները պիտի ունենայ։ Աշխատութիւնք փութով յառաջ կը տանուին։

Լուսանկարչական արուեստին էլ մեր երկար փորձառութիւնը, հաստատութեան մեզ շնորհելիք վստահութեան արժանի երեւելու մեր հաստատ կամքին միացած, քաջալերական ապագայ մը ցոյց կուտայ մեզ։

Ուստի չենք տարակուսիր, Տ..., թէ մեր կարողութիւնը փորձելէ յետոյ, պիտի յանձիք մեզ շնորհել ձեր յանախորդութիւնը։

Ընդունեցէք հայն։

ՊՕՂՈՍ ԹԱՐԽՈՒԼԵԱՆ
18—75 ԴՐԻԳՈՐ ՏԷՐ-ԱՐԱՔԵԱՆ
654 ԱԼԵՔՕ ԳԱՎՃԵԱՆ

ԱՌԻՍՏՈՆԱՅԻՆԸ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐԱՊԱՇԱԿՆԵՐԸ
ՋՂՈՒՇԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ապաքինելու կը բուժին
ԺԷԼԻՆԻՆ ԾԱՐԱՊԱՏԱՏԵՐՈՎ
DRAGÉES GELINEAU
Հնդին միջոցին առնելու է զոյգս. առաջին շաբաթս. օրը երեքս. երկրորդ շաբաթս. օրը չորս, այսպէս. տասն և երկուս. ապէ մինչև որ տարտարներ դադրին։
ԺԷՄՐԻՆԵԱՆԻ ԸՆԿ. ի Սօ, փողոց ի Բարիզ

VICHY
ՎԻՇԻ
Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)
ԿԱՂԻՒԱՅԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԹԵՍՈՒԹԵԱՆ
Վարչութիւն Փարիզ, 8, Գուլլոր Մոնմարթր
ՀԱՆՔԱՔՐՈՅ ԾՂԱՆԱԿ
PASTILLES DIGESTIVES.—Այս շաքարները Վիշիի մէջ պատրաստուած են Ջերմուկներէն ելած աղով, ախորժահամ են և ապահով դարման մը նիւթափոխութեան դէմ։
SELS de VICHY pour BAINS.—Այն անձանց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ։
Կեղծէն զգուշանալու համար, սոյն գիրերու և չիշերու վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրոշմը։ Կը գտնուի Պոլսոյ բոլոր դեղադրաց քով։ 268

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնաղաղ և ազդու կաղգուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիկական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախաճասուտ վայրերու ջերմոտ կիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաչխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիկական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անչափարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, և խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անունները արդուած է. ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմն պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճաճանուտ վայրերէ բուրեալ ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ինչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտ ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Գալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 168

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒՆ

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԹԻՒ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՌՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽԻՉԱՆՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղն վայելած համբաւը «չա կը հաստատուի սոյն բուսմամբ նամակներով զորս Բասուէլ Կ'ըստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագաւորական Նիզիլի Թնդանօթակրոնի վրայ, է Ռուբ, ընկոմսիա.

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ դիշեր կ'արթնցուր ինձ բռնալով և ցերեկը հանգիստ տալու չունենալ, Վ. տեմ. Կոմս Քաթինէսյան Ձեռաբերեց ինձ գործածել ձեր անգլիական բալասանէն անխոսի հատիկներով և կը տամ հաստատել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զրպի բարւոքում կրեցի, առաւոտ իսկ պէտք ունենալու գործը դադրցընելու, և առտուն փորը սրուանը բոլորովին բուժուց գիտ (Ռուսի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութենէն կը յանձնարարեմ զայն պլլեց։ (Սոց.) Վ. ԼԻՆՆԷԼԼ, Նէգիլի Թնդանօթակրէն.»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և ապտեակալ դեղերու վաճառականաց քով, չիշը 1 շիլին ½ քէնսի, 2 շիլին 3 քէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԼ, 4, Ալդեռն Բաչէյս, Պլաքֆրիարս բրա, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով։
75 Մ. ԷՍՊԱՆԵՏ Գ. ՊՈՒԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Պոլիս, պարկանոցին քով, կայսրան Թրամուէյից։ 95 և 9։

1240
NÉVRALGIES
Pilules du Docteur Moussette

Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE calment et guérissent les *Névralgies* les plus rebelles, la *Migraine*, la *Gastralgie*, la *Sciatique*, les *Affections rhumatismales* aiguës et douloureuses ayant résisté à tous les autres remèdes.

Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE doivent être prises aux repas. Le premier jour on prendra 3 pilules: une le matin, une au déjeûner et une le soir au dîner. Si on n'a pas éprouvé de soulagement, on prendra quatre Pilules le second jour, deux le matin, une au déjeûner, et une au dîner. Il ne faut pas en prendre plus de quatre par jour.

Exiger les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et les Pharmaciens.*

ՆՈՒՊԻԱՆԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կոշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու։ Դար փայլն, որ Նուբիան ուրիշ պարտութիւնն մ'ունի, ամրացնել քարմի մը կը տանի։ Լաստիներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Ջերմի կամ ուրիշ ասոնցմէ ոչ մեծ ներկերը գիրաւ կը վերցուին թեթեւ ջրեալ մը, առանց փչելու։ Ներկին փայլը կամ գունը։

Այս ներկը կը յարմարի ապանց և կանանց ամէն տեսակ կոշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար մանրորդելիան կոշտանամուտները։

Գործածման եղանակ. Ներկին տարտարին թնամով որքեալ, ապնուտ որ հին ներկին հետ քսելու։ Ապա փայլուն հեղուկին բանալ, կամ սպունգի կտորով մը կամ վրձնով։ Արդեսան մանրերն ալ ինքնին կը լորեան։

Զգուշանալ կեղծներէն։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է Լ. ՍՊՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Պոլսոյ, պահեստանոցին քով, կայսրան Պալատ Թրամուէյի Թրամանէյ, թիւ 95 և 97, Պոլսոյ։ 78

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՐՄԱԲԵԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՋՈՒՏ ԻՒՂ

Իբրեւ ոչ ալ ոչ ոչ ոչ

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններն զատ, հրոփոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտաութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոռաղութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենեն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործս յառաջ ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄԱՄԼԷ ԵՒ ՀԻՐԶԻՆ. 443

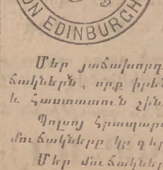

ՓԱՒԶՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ
(ԼԱՍԴԻԷ)

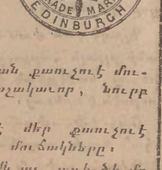

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ՐԻՊԼԷ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յանախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաւչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իրրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են ոտքը թեթեւով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար տանել է մեր հանդիսուած է թէ մեր քաւչուէ մուճակներէն կը գերազանցեն քան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու նեղքին կոմը կշիռ մը և արտաքին կողմն ալ տուիչի մը պատկերը գրոշմուած է իրրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ տպրիւ մեր Մեսրոպ ասա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութին և բոլոր քաղ չուէ մուճակի վաճառատեղիս քով, Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահչէ Գոբու, Գոճաման Օղլու խան, Ճորմի Դիտրոլի թիւ 13 մթերանոցը 837

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ
LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԳԼԻՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Ի ճարեալ ջնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Գալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ֆերէմեան խան, Գամմոտոյի Պանգային դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
ՍԻՄՈՆ ՔՕՅՍԷՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.
186

ՅՕԴԱՅԱՒԻԼ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՁԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԻԹԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻՊԻՆԻ

Շ. ԸԸ Բէարդրիլի հատաւոր Սել ոք Լիբինները, փոքրաքանակ առնուելով, քիչ ժամանակի մէջ կ'անհետացնեն միզանքին մէջ գտնուող սաղը և քարը։ Այս երեւոյթով կը բացատրուի իրենց ազդեցութիւնն ընդդէմ վերոյ նշանակեալ հիւանդութեանց։ 445

ԼԸ ԲԷՌԴՐԻԷԼ և ԸՆԿ. LE PERDRIEL & Cie. ի ԲԱՐԻԶ և Դեղագրաց մէջ։

ՕՏԱՄՈՒԹԻՒՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԻ
ԴԻՈՒՐԱՒՈՐ ԱՐԱՊԻՆԵՐԻՆ
Սիրտի պակասութիւն, ստամոքսի ցաւ կը բուժին Բաղերդների փոշիներով և բաղդիներով
POUDRES et PASTILLES
PATTERSON
Պիզմիւթով եւ մանեէ զիով
ՏԷՊԱՆ, դեղագործ ի Բարիզ, Պոտն փողոց, 23 և ամէն դեղատանց մէջ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՇՐԻՇԷԼԻ

ՇՈԳԵՆԱԻՈՒՈՑ ԵԼԿՈՒԵԿՈՒՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1889 Հոկտեմբեր 3 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղբերէն կոմաքէլ ելնող ընթացքաց երթեւեկութիւն

Ժ. Կ.

1 5 Ելենիմ. Մեզարդ. Պեզիլեք. Թարդ. Ելենիք Պոյճ. Ր. Հիսար (Արնավուտգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 18
1 45 Ելենիմ. Մեզդ. Պեզդ. Թարդ. Ելենիք. Մերկ Ր. Հիսար Պեշիքթաշ (Արնավ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի ուր. օրերը 2 10) 21
2 25 Ր. Ա. Գալաթ Մեզդ. Պեզդ. Թարդ. Պեզդդ Մինեռ Գոնտրլի (Դոնտրի շոգ. հետ պիտի հաղորդի. ուր. օրերը Վանիք. Զենկ Պեյլ Գալ Պեշիք) 32
2 30 Ելենիմ. Մեզդ. Պեզ. Թարդ. Ելենիք. Ալեն. Մերկ. Ր. Հիսար (Արնավուտգիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի բայի ուրբաթ) 17
3 15 Ելենիմ. Մեզարդ. Պեզիւք. Թարդ. Ելենիք Ալեն. Մերկեն Պոյճ. Ր. Հիսար Պեշիք (Աբնավ. գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. Ուրբաթ օրերը Արնավ. Գուր. Օրթ. Պեշ.) 54
4 30 Ելենիմ. Մեզդ. Պեզ. Թարդ. Ելենիք. Ալեն. Մերկ. Պոյճ. Ր. Հիսար, Պեշիք Արնավ. Գուր. Օրթ Պեշիք 18
6 — Ելենիմ. Մեզդ. Պեզիւք. Թարդ. Ելենիք. Ալեն Մերկ. Պոյճ. Ր. Հիսար Պեշիք Արնավ. Գուր. Օրթ. Պեշիք 21
7 — Ելենիմ. Մեզարդ. Պեզիւք. Թարդ. Պեզդդ Բաղչ. Ելենիք. Մերկ. Պանրճ. Ր և Ա. Հիսար Գոնտրլ. Արնավ. Զենկ. Պեյլեր Օրթաք. Գուրդ. Պեշիք. Իւսկ 2
8 15 Ա. ԵՐ. Գալաթ Ելենիմ Մեզարդ. Պեզ. Թարդ. Ելենիք. Մերկ Ր. Հիսար Պեշիք Արնավ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք 32
10 — Ելեզարդ. Պեզ. Թարդ. Ելենիք. Մերկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պեշ. 38

Արնավուտգիւղի կոմաքէլ ելնող ընթացք

12 30 Արնավ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք. 25
12 35 Սենիր. Ալեն. Պոյճ. Ր. Հիսար Պեշիք Արնավ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք 19
1 — Պեշիք Արնավ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 19
1 35 Արնավ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք. 2
2 — Ր. Հիսար Պեշիք Արնավ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք. 25
2 45 Ր. Հիսար Պեշիք Արնավ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիքթաշ Գալաթ (Ուրբաթ օրերը 3½) 19
3 30 Ր. Հիսար Պեշ. Աբվ. Գուր. Օրթ. Պեշ. 23
4 15 Պեշիք Արնավ. Գուրդ. Օրթաք. Պեշիք. Գալաթ. (Ուրբաթ օրերը Գալաթ. Հետ պիտի հաղորդակցի) 25
10 50 Ր. Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 25
11 20 Պեշիքէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբ) 2

Հիսարեան եկեղեցին կոմաքէլ ելնող ընթացք

12 45 Վանիք. Զենկ. Պեյլ. Գուրդ 34
1 — Պեյլ Բաղչա. Զուլ. Գանճ. Ա. Հիսար Գանամ. (Գանամ. պիտի հաղորդ.) 23
1 35 Պեշիք Գանամ. Վանիք. Զենկ. Պեյլ. Գուրդ. Պեշիքթաշ 28
2 30 Գանամ. Վանիք. Զենկ. Պեյլ. Գուրդ. Պեշիք 33
3 5 Պեյզդ Բաղչա. Զուլ. Գանճ. Ա. Հիսար Գանամ. (Գանամ. պիտի հաղրդ. Ուրբաթ օրերը Վան. Զենկ. Պեյլ. Գուրդ. Պեշիք.) 32
3 45 Գանամ. Վանիք. Զենկիլ. Պեյլեր. Գուրդ. Իւսկ. (Բացի ուրբաթէն) 25
4 45 Գանամ. Վանիք. Զենկիլեր. Պեյլեր. Գուրդ. Ուսկիւտար (Բացի ուրբաթէն) 17
4 45 Պեյզ. Բաղչա. Զուլուրա. Գանճ. Ա. Հիսար Գանամ. Վանիք. Զենկ. Պեյլ. Գուրդ. Պեշիք (Ուրբաթ օրերը 5½ Պեյ էն Թարդ. Եւս Հեղկելով.) 28
6 45 Մերկ. Ր. Ա. Հիսար Գանամ. Վանվ. Զենկ. Պեյլ. Օրթ. Գուրդ. Պեշիք. Իւսկ 19
9 15 Պեշիք. Թարդիա Պեյզ. Բաղչ. Զուլ. Գանճ. Ա. Հիսար Գանամ. Վանիք. Զենկ. Պեյլ. Գուրդ. Ուսկիւտար 3
10 20 Գանամ. Զենկ. 28
11 — Գուրդ էն ուղղակի կամուրջ 19

(Բացի կիրակի օրերէն) Կոմաքէլ Եւրոպական եղբերէ երթեւեկելու ընթացքաց ժամերը

1 30 Պեշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավուտ ք. Պեշիք Ր. Հիսար Պոյաճ. Ելենիք. Թարդ. Պեզ. Մեզարդ. Ելենիմ. 34
2 45 Գալաթ. Լուսկ. Պեշիք. Գուրդ. Օրթ. Պեշիքէ. Զենկիլ. Արնավ. Գանամ. Ա. և Ր. Հիսար Գանամ. Մերկ. Ելենիք. Բաղչ. Պեյզ. Թարդ. Պեզ. Մեզ. Ելենիմ Հայլէ 2
3 — Պեշիք. Օրթ տք. Արնավուտ ք. Բուսմէլի Հիսար Մերկ. Ելենիք. Թար. Պեյզ. Մեզդ. Ելենիմ Հայլէ 18
4 15 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեշիք Ր. Հիսար Պոյճ. Ելենիք. Թարդ. Պեշ. Մեսար. Ելենիմ. 21
5 10 Լուսկ. Պեշիք. Գուրդ. Օրթաք. Պեյլ. Զենկ. Արնվ. Գանամ. Ա. և Ր. Հիսար Գանամ. Մերկ. 19
6 — Գալաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրդ. Արնավ. Պեշիք. Ր. Հիսար Մերկ. Ելենիք. Պեյզ. Թարդ. Պեշ. Մեսար. Ելենիմ և Գալաթեր 32
7 — Պեշիք. Լուսկ. Գուրդ. Պեյլ. Զենկ. Արնվ. Գանամ. Ա. և Ր. Հիսար Մերկ. Ելենիք. Պեյզդ Թարդ. Պեշիք. 28
8 30 Պեշիք. Օրթ. Արնավ. Պեշ. Ր. Հիսար Մերկ. Ելենիք. Թարդ. Մեզարդ. Ելեյ. Ելենիմ. 33
10 — Ելենիք. Պեյզդ Թարդ. Պեշիք. Մեզարդ. Ելենիմ. [Բացի ուրբաթէն] 21
10 30 Ր. Հիսար Պոյաճ. Մերկ. Ելենիք. Ելենիք. Թարդ. Ելեյիւքարեր. Մեզարդ. Ելենիմ. 17
11 10 Ելենիք. Թարդ. Պեյ. Մեզդ. Ելենիմ. 32
11 35 Պեշիք Ր. Հիսար Պոյաճ. Մերկ. Ելենիք. Ելենիք. 19

Կոմաքէլէն Արնավուտգիւղ երթեւեկելու ընթացքաց ժամերը

1 20 Ուզղակի Ր. Հիսար 25
2 5 » » 19
3 40 Ուզղակի Պեշիք (Բացի ուրբաթէ) 38
9 55 Պեշիք. Օրթ. Գուրուզ. Արնավ. Պեշ. Ր. Հիսար (Ուրբաթ նեղոց շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25
10 35 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեշիք 2
11 15 Գալաթ. Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեշիք Ր. Հիսար. Պոյաճք. 28
11 40 Պեշիք. Օրթ. Գուրուզ. Արնվ. Պեշիք [Բացի ուրբաթէ] 26
12 — Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. 2

Կոմաքէլէն Ուսիկան եղբէ երթեւեկելու ընթացքաց ժամերը

2 30 Լուսկ. Գուզդ. Պեյլեր. Զենկիլ. Վանիք Ր. Հիսար 28
3 5 Լուսկ. Գուզդ. Պեյլ. Զենկ. Վանիք Գանամ. Ա. Հիսար Գանամ. Զուլուզդ. Բաղչ. Պեյզ. (Ուրբաթ օրերը Բաղչ. Պեյզդ.) 26
3 10 Ուզղակի Գանամիլի [Բացի ուրբաթէ] 25
4 5 Ուզղակի Գանամիլի (Բացի ուրբաթէ) 17
9 25 Պեշիքթաշ, Գուզդեանմ. Պեյլեր. Զենկ. Վանիք. Գանամի. (Գանամի Գալաթ. Հետ պիտի հաղորդակցի) 28
10 5 Գանամիլի Ր. Հիսար Գանամ. Զուլուզդ. Պեյզ. Թարդ. Մեզարդ. Գանամիք (Ուրբաթերը Պեյիւքա. 18
10 40 Լուսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 19
10 45 Պեշիքթաշ Գուզդեանմ. Պեյլեր. Զենկիլ. Վանամ. Պեշիք (Ուրբաթ օրերը Լուսկ. (Գանամ. Վանիքի լոյ. հետ պիտի հաղորդակցի) 34
11 20 Գանամի. Ա. Հիսար. Գանամ. Զուլ. Բաղչ. Պեյզ. (Ուրբ. օրերը 11 25) 23
11 45 Գալաթ. Գուզ. Պեյլ. Զենկ. Վանիք. 38

ԻՄԻԿԻՒՏԱՒՐԵՐԹԻՒԹԻՒՆՔ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ

Իսկիւտարէն Կոմաքէլ Կոմաքէլէն Իսկիւտար

— — — — — —
— — 6 20 Պեշիք 1 — * 6 15
12 30 * 7 5 1 20 Պեշիք. 7 5
1 — 8 5Վ.ոսի. 2 — 8 15
1 30 Պեշիք 8 20 Պեշիք 2 30 9 5
2 — 9 — 2 35 Վ.ոսի 9 50
2 30 9 30 3 5 Վ.ոսի 10 10 Պեշիք
3 — 10 — Ֆերպ. 3 10 10 30Ֆերպ.
3 30 10 20 Պեշիք 3 45 Պեշիք. 10 40 Գ.
3 45Ֆերպ. 10 50 4 15 11 —
4 20 11 —Գուզդ. 4 30Ֆերպօթ 11 20Ֆերպ.
4 50 11 10 Ֆերպ. 5 10 Վ.ոսի. 11 20
5 30Ֆերպ 11 20 5 15 11 50
5 20Վ.ոսի 11 40 5 3 Պեշիք 11 55Գ*
5 50 12 5 6 15Ֆերպօթ 12 5
— — — — — —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՍԻՐԲՔԱՔ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կոմաքէլ Կոմաքէլէն Իսկիւտար

— — 6 15 Պեշիք — — 6 15Ֆերպ
— — 7 5 — — 6 15
1 — 8 — ** 1 20 Պեշիք 7 5
1 45 Պեշիք 8 20 Պեշիք 2 — 8 15 *
2 30 9 — 2 35 Վ.ոսի. 9 5
3 — 9 30 3 5 9 45
3 30 10 —Ֆերպ. 3 10 10 10 Պեշիք
3 45Ֆերպօթ 10 10 Պեշիք 3 45 Պեշիք 10 30Ֆերպ.
4 20 10 40 4 30Ֆերպօթ 10 40
5 5 11 10 4 45 11 20
5 30Ֆերպօթ 11 10Ֆերպ 5 10 Վ.ոսի. 11 20 Ֆերպ
5 45 11 40 5 20 11 40
— — 12 5 5 40 Պեշիք 12 5

* Այս երթեւեկութիւնն Հեղկեղ տօներուն. և շաբաթ օրերը Գուզդ. Հայիսի Հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԵՐԿԱԹ ԻՄԻԿԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ

ԲՈՒՏ ԻՄԻՐՏԱՔ ՕՐԵՐԷՆ

3 15 Հայելիէն Պալանգ (բաց ի կիրակի օրերէն)
3 40 » » 10 40 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 25 » » (Կիրակի օրեր ժ. 10 45ին)
2 50 Կամուրջէն Հարեմ Պարանգ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 Կամուրջէն Հարեմ ուսան Պարանգ
10 10 Կամուրջէն Հարեմ ուսան Պարանգ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 10 Կամուրջէն Հարեմ ուսան Պարանգ (Կիրակի օրերը ժ. 10 30 ին)

ԻՄԻԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐԲԷՋԻ ԻՄԻԿԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱԼԱԹԱՅԻ ՄԻՋԵՎ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գալաթայ Մերքէճէ
5 30 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գալաթայ (Լենի գիւղի լոյ. Նաւին հետ կը հաղորդակցի)
4 30 Սիրքէճէն Իսկիւտար
6 30 Սիրքէճէն Գալաթայ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճէն Իսկիւտար
11 20 Գալաթայէն Իսկիւտար

*** Միայն կիրակի օրերը Գէշիլթաշ.
» Այս երթեւեկութիւնք Հեկա. 17էն վերջ սեղ չեն ունենար։

Ցամ. —Օգը մեղմացաւ Հարաւ տանն, յոգնեալ երթեր գանուած տեսը տեսի Ռուս։ 101